KAIKKIEN MAIDEN PROLETAARIT, YHTYKÄÄ!

Финская газета „ПУНАЙНЕН КАРЬЯЛА"

PUNAINEN KARJALA

NKP(b):n Karjalan AK:n, KASSR:n TpKK:n ja KALN:n lehti 17:s vuosikerta

Jokapäiväinen sanomalehti — Hinta 10 kop. 1/1 vk. 30:—, 1/2 vk. 15:—, 1/4 vk. 7:50

N:o 16 V. 1937 — Kuusipäivän 2:n päivä — Keskiviikkona tammikuun 20 p:nä

Sankarillinen taival

Tuhannesti oikeassa on Sovetti-Karjalan kansan runoilija J. Virtanen sanoessaan Karjalan menneisyydestä:

"Tää ennen leikkitanner ollut
vaan
On saalistajain, jotka himoin
joivat
Hikeä rahvaan, hurttain, jotka
voivat
Kuin pedot hurjat riistää
saalistaan.

Niin!... Vuosisadat joutui Karjala olemaan riistäjien rosvouksen ja sorron temmellyskenttänä. Karjalan työtätekevät vapautti vasta Venäjän proletariaatin ja työtätekevän talonpoikaiston Leninin-Stalinin puolueen johdolla suorittama Suuri Sosialistinen revolutsio. Lokakuun vallankumouksen tuloksena tapahtui Karjalan kansan natsiona (kansakuntana) uudestisyntyminen. Venäjän orjuuttajistaan vapautuneen työtätekevän kansan voimakkaalla tuella leniniläis-stalinilaisen kansallisuuspolitiikan pohjalla pääsi Karjalan työtätekevä kansa alkamaan taloudellisen ja kulttuurisen rakennustyönsä. Kuin patonsa murtanut kevätvyöry alkoi kuohua Karjalan kansan vuosisadat kahlehdittuna olleet luomisvoimat. Kalevalan kansa astui eepoksensa ihmeellisen ennustuksen toteuttamiseen:

"Uuen sammon saattajaksi,
Uuen soiton suorijaksi,
Uuen kuun kulettajaksi,
Uuen päivän päästäjäksi..."
(Kalevala)

Lujassa veljesliitossa Sovetti-Venäjän toisten kansojen kanssa se alkoi Leninin-Stalinin puolueen nerokkaalla johdolla vuosisataisten orjuuden jätteiden poisperkauksen ja uuden, luokattoman sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen. Työ oli alettava kivääri toisessa kädessä ja kuokka toisessa kädessä, sillä vallasta syöstyt riistäjät eivät luopuneet yrityksestä asevoimin palauttaa riistovaltaansa ja pyrkimyksestä alistaa työtätekevät joukot uudelleen orjuuteensa.

Sisäinen vastavallankumous liittoutui ulkoisen interventsion kanssa. Nuori Sovettivalta joutui tiukkaan tulirenkaaseen, joka puristui kuristavana kaikilta ilmansuunnilta. Tsarismin "kansojen vankilasta" vasta vapautuneita kansoja uhkasi jälleen orjuus. Oli taisteltava elämästä kansoina ja yksilöinä. Tässä taistelussa lujittui ja takoutui murtumattomaksi kaikkien ennen tsarismin sortamien kansojen ja kansallisuuksien veljesliitto Venäjän kansan kanssa, jonka proletariaatti taisteli johtavana etujoukkona Leninin ja Stalinin johdolla niin sisäistä vastavallankumousta kuin ulkoista interventsiotakin vastaan. Tässä taistelussa vuoti myös Karjalan työtätekevien veri yhdessä Sovetti-Venäjän työläisten ja työtätekevien talonpoikien veren kanssa.

Sovetti-Karjalan pellot ja metsät ovat kostutettu raatajien verellä, jota ovat vuodattaneet suuren sovetti-isänmaamme eri kansallisuuksiin kuuluvat työtätekevät taistelussaan riistäjiä vastaan sosialismin puolesta. Vielä viisitoista vuotta sitten saivat Karjalan työtätekevät kivääri kädessä suojella kotejaan ja kontujaan kansainvälisen imperialismin innoittamilta Suomen porvariston ja kotoisen kulakiston ja papiston bandiittilaumoilta. Taistelu oli raskasta ja useita uhreja vaativaa, sillä vihollinen oli hyvin aseistettu ja kylläiseksi syötetty. Mutta, kuten ennenkin, sai Karjalan kansa jälleen tuntea Sovetti-Venäjän proletariaatin auttavaa tukea: proletaarisen vallankumouksen aseellinen suoja — Punainen Armeija — turvasi Karjalan työtätekeville voiton bandiiteista. Punaisen Armeijan käymässä taistelussa bandiittilaumoja vastaan on kunniakas paikka Kiimasjärven taistelulla, jonka suoritti Kansainvälisen sotakoulun suksijoukko sankarillisen päällikkönsä toveri Toivo Antikaisen johdolla. Tästä taistelusta on nyt kulunut viisitoista vuotta.

Tänään, Kiimasjärven taistelun 15-vuotispäivänä, tuntevat Karjalan työtätekevät entistä suurempaa rakkautta Punaista Armeijaa kohtaan, joka on aina valmiina murskaamaan minkälaisen vihollisen tahansa ja ylpeydellä muistavat Punaisen Armeijan uljasta kasvattia toveri Toivo Antikaista, muistavat kiitollisuudella sitä suurta apua, jota suuren synnyinmaamme kaikki kansat ja ensivuorossa Sovetti-Venäjän työtätekevät ovat sille osoittaneet sen taistellessa kotiseutunsa vapauttamiseksi imperialistisista anastajista, muistavat lämmöllä sitä solidaarisuustaistelua, jota kävivät Suomen proletariaatti ja työtätekevä talonpoikaisto Suomen Kommunistisen puolueen johdolla Sovetti-Karjalan puolesta maansa ryöstövimmaista porvaristoa vastaan, porvaristoa, jonka bandiittilaumat polttivat ja raiskasivat Sovetti-Karjalaa "heimorakkauden" nimessä.

Sankarillinen, taistelurikas on se taival, jonka Karjalan työtätekevät ovat käyneet iloisen, onnellisen elämän puolesta. Mutta niinpä heillä nyt on tämä iloinen ja onnellinen elämä, josta he vapaina ja vauraina voivat nauttia taysin siemauksin. Ja he tietävät, että kaikki mitä jo on saavutettu, on ollut mahdollista vain siksi, että heitä on johtanut Leninin-Stalinin teräksen luja puolue ja että he ovat kulkeneet tiiviissä veljesliitossa sovettivallan kaikkien eri kansallisuuksien kanssa. Sovetti-Karjalan työtätekevät tuntevat erikoista rakkautta suurta, lahjakasta Venäjän kansaa kohtaan, jonka proletariaatti nosti ensimmäiseksi hulmuamaan Lokakuun vallankumouksen voittoisan lipun, lipun, jonka alla on jo kuudennella osalla maapalloa ikuisiksi ajoiksi hävitetty kansallisuussorto ja toisen ihmisen toista ihmistä kohtaan harjoittama riisto. He rakastavat rajattomasti Venäjän kulttuuria, jonka korkeimpana saavutuksena on leninismi — työtätekevän ihmiskunnan vapauden lippu. Venäjän kansan synnyttämien tieteen ja taiteen nerojen esimerkki kannustaa Karjalan kansaa, samoinkuin Sovettiliiton toisiakin kansoja, nostamaan omasta keskuudestaan tieteen ja taiteen mestareita. Ja rinnan oman kirjakielensä kehittämisen kanssa opiskelevat Karjalan työtätekevät kiihkeästi venäjänkieltä, Leninin-Stalinin kieltä, voidakseen ammentaa leninismin tiedonlähteistä sen alkukielellä.

Stalinilaisen Konstitutsion lipun alla, suuren Stalinin johtaman bolshevistisen puolueen johdolla kulkevat Sovetti-Karjalan työtätekevät olka olassa suuren, sosialistisen synnyinmaamme kaikkien kansallisuuksien kanssa yhä uusiin ja uusiin voittoihin kommunismin tiellä. Ja tässä liitossa se on luja ja voittamaton. Sovetti-Karjalan, joka on sen kansan tahdosta suuren Sovettiliiton eroittamaton osa, maakamaraa ei tule koskaan tallaamaan Suomen, sen paremmin kuin minkään muunkaan maan fasistien sotasaappaan antura.

JALMARI VIRTANEN

SANKARIT

Lahtareiden vastarinnan
Puna-urhot uljaat pirstaa...

Hiihti punakurssilaiset
Tuhatkunnan tuimaa virstaa.

Suksillansa melkein aina,
Oli ilta taikka huomen.

Uni hiihti kannaksilla,
Painoi kiinni silmäluomen.

Jokaisella raskas taakka:
Ammukset ja viikon muona.

Maximikin miesten myötä;
Lyötävä on lahtar'kuon

Joskus korven kätköksessä
Päätyit rakovalkealle...

Korpi paukkui pakkasessa,
Tähdet syttyi sirpin alle.

Sekosivat päivän päärmeet;
Sohlas sukset hyyssä, jäässä.

Vihollisen selkäpuolla
Taisteltihin pakkassäässä.

Pieninkä tai Kiimasjärvi,
Aina teot sisun mukaan.

Perääntyä?... Sanaa moista
Miehistä ei tunne kukaan!

Taistotaidon näyte vakaa
Suksijoukon matka kumma.

Isku lahtareiden selkään —
Siinä hiihtoretken summa.

Sankarit ei tyydy vähään:
Äkin tehtiin tuima retki.

Karjalan taas rahvahalle
Koitti työhön-vapaa hetki.

Kiimasjärven sankarillisen retken komentaja toveri TOIVO ANTIKAINEN. Toveri Antikainen on tällä hetkellä Suomen fasistien vankiluolissa kärsimässä elinkautista vankeustuomiota, jonka Suomen verenjanoiset fasistit langettivat hänelle kostoksi Antikaisen joukkueen suorittamasta bandiittiroistojen tuhoamisesta Kiimasjärvellä 1922. (Piirtänyt T. Hakkarainen.)

Mutta sankareita yksin
Eipä suksijoukko hoivaa:

Karjalaista, venäläistä
monta sankaria oivaa.

Karjalaiset partisaanit
Lahtareille löylyn antoi.

Puna-armeijamme jälleen
Mainettansa kauas kantoi.

1924—34.

Yleisvenäläinen Ylimääräinen Sovettien XVII Edustajakokous

Tammikuun 17 p:n aamuistunto

Tammikuun 17 päivän aamuistunnon avaa tov. **N. S. Hruschev**, joka antaa puheenvuoron tervehdyksen esittämistä varten Kalininin alueen delegatsiolle.

Kolhoosnikkanainen tov. **M. F. Shamanova** tervehtii edustajakokousta ja suurta Stalinia Kalininin alueen pellavaviljelijöiden puolesta, jotka taistelevat kaikkein korkeimman pellavasadon puolesta maailmassa.

Gorjkin alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtajan sijainen tov. **L. S. Spasov**, pysähtyen RSFSR:n Konstitutsion eri osiin, esittää useita ehdotuksia: antaa toimeenpaneville komiteoille oikeuden ei vain tarkastaa, vaan myöskin johtaa kansankomissariaattien hallintojen työtä paikkakunnilla, järjestää vielä yhden hallinnon — metsän suojeluksen ja metsäistutusten hallinnon jne.

Sovettipatriootin ylpeys soi Bashkirian tasavallan TpKK:n puheenjohtajan tov. **A. M. Tagirovin** sanoissa, kun hän sanoo, että nykyaikaisten hannibaalien — fasistien ja heidän trotskilaisten agenttien — jokainen yritys järjestää ristiretki sosialistista valtiota vastaan tiivistää vielä enemmän Sovettiliiton kaikkia kansoja rakkaan kommunistisen puolueen ympärille, sovettihallituksen ympärille ja kansojen johtajan suuren Stalinin ympärille.

Voimakkailla suosionosoituksilla edustajakokous ottaa vastaan Kazahstanin kansan edustajiston. Tervehdyspuheella esiintyy Kazahstanin SSR:n TpKK:n puheenjohtaja tov. **U. D. Kulumbetov**.

— Eroten Venäjän Federatsiosta — sanoo tov. **Kulumbetov** — me tulemme vastaisuudessakin pitämään yllä kiinteää yhteyttä RSFSR:n kanssa. Yhdessä kaikkien liittotasavaltojen kanssa me tulemme valppaasti suojelemaan sosialistisen valtiomme koskemattomuutta, tulemme kohottamaan valppautta taistelussa fasistisia kyykäärmeitä — trotskilais-zinovjevilaisia terroristeja, tuholaisia ja spioneja, heidän apureitaan — oikeistolaisia luopureita — vastaan.

Tämän jälkeen esiintyivät Ivanovon alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **S. T. Aggejev**, L. M. Kaganovitshin nim. om. kuulalaakeritehtaan deputaattiryhmän puheenjohtaja **P. N. Pitshugina** ja Asovan-Mustanmeren aluepiirin edustaja tov. **A. D. Timirjazeva**.

Edustajakokouksen aamuistunto päättyy Leningradin Kirovin nim. om. "Elektrosila"-tehtaan sorvaristahanovilaisen tov. **J. E. Skorobatjkon** puheeseen.

Tammikuun 17 p:n iltaistunto

Iltaistunnon avaa tov. **A. M. Tagirov**. Lämpimästi edustajakokous ottaa vastaan Kaukaisen Idän aluepiirin ordenilla palkittujen kalastajien delegatsion, joiden nimessä esiintyy tov. **Tshaplygin**.

Burjat-Mongolian ASSR:n TpKK:n puheenjohtaja tov. **I. D. Dampilon** merkitsee suuren Venäjän kansan suunnattoman osuuden kaikkien kansojen vapauttamisessa, kansojen, jotka nyt ovat yhtyneet monikansaisen sosialistisen valtion yhtenäiseen perheeseen.

Orenburgin alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **K. E. Vasiljev** tekee useita lisäyksiä RSFSR:n Konstitutsioon. Hän ehdottaa pykälässä 101 alleviivattavaksi kaupunkisovettien sektsioiden ja deputaattiryhmien merkitystä ja pykälää 107 laajennettavaksi siten, että työtätekevien deputaattien kaikkien sovettien, kyläsovettiin asti, budjettien täyttäminen saatettaisiin yleiseen tietoon.

Suosionosoituksilla vastaanotettu RSFSR:n Sovnarkomin puheenjohtajan sijainen tov. **Ryskulov** omistaa puheensa Sovettiliiton kansallisuuksien historiallisen kehityksen eri etappien luonnehtimiselle.

Tov. **A. V. Artjuhina** (Moskova) monilukuisilla esimerkeillä osoittaa naisen kasvun Sovettiliitossa. Niinpä ennen revolutsiota insinöörinaisia laskettiin tekstiiliteollisuudessa olevan muutamia yksilöitä, mutta nyt on kaksikymmentä prosenttia insinööriteknillisistä työntekijöistä naisia.

— Tämän vuoksi — sanoo tov. Atrjuhina lopussa — sovettinainen, kaikkein onnellisin nainen maailmassa, tuntee rajatonta rakkautta ja uskollisuutta suurta kommunistista puoluetta ja kansojen johtajaa toveri Stalinia kohtaan.

Saliin astuu Moskovan ja Moskovan alueen työtätekevien monilukuinen delegatsio.

Ordenilla palkitun Moskovan alueen työtätekevien nimessä edustajakokousta tervehtii tov. **M. K. Kulakov** (sähkötehdas). Salista tervehdykseen vastataan tulisella kunnianosoituksella.

Iltaistunnon lopussa selostuksella esiintyi edustajakokouksen Mandaattikomissin puheenjohtaja tov. **M. F. Shkirjatov**, joka otettiin suosionosoituksilla vastaan. Selostusta kuunneltiin mitä suurimmalla huomiolla.

Edustajakokous yksimielisesti vahvisti Mandaattikomissin selostuksen.

Tammikuun 18 p:n aamuistunto

Aamuistunnon avaa **D. A. Orlov**. Suosionosoitusten vastaanottamana saliin astuu Tshuvashian ASSR:n delegatsio, joka on saapunut tervehtimään edustajakokousta.

— Tshuvashian kansan — sanoo delegatsion puolesta esiintyvä tov. **A. A. Jermanov** — on lähettänyt meidät kertomaan Yleisvenäläiselle ylimääräiselle sovettien XVII edustajakokoukselle onnellisesta ja iloisesta elämästämme. Yhdessä Venäjän kansan kanssa, Venäjän proletariaatin johdolla me olemme saavuttaneet voiton ja menestyksellisesti rakennamme sosialismia. Tov. **Jermanovin** puhe osoittaa, kuinka suunnattomia voittoja Tshuvashian kansa on saavuttanut, joka tsarismin aikana oli tuomittu kuolemaan.

Suosionosoituksilla edustajakokous saattaa Tshuvashian kansan edustajistoa. Suosionosoitukset alkavat kaikua uudelleen, kun saliin ilmestyy Krimin ASSR:n delegatsio, jonka nimessä esiintyy tov. **M. U. Mustafajeva**. Voimakkaiden tervehdysten kaikuessa delegatsio luovuttaa presidiumiin tovereille Stalinille, Molotoville, Kalininille, Voroshiloville ja Sulimoville Krimin työtätekevien lahjoja.

Kolmatta päivää edustajakokous käsittelee RSFSR:n uuden Konstitutsion projektia ja jokainen puhe on kirkas osoitus sosialismin maailmanhistoriallisista voitoista maapallon yhdellä kuudennella osalla.

Lukuisia kertoja suosionosoitukset keskeyttävät akateemikko **L. A. Orbelin** kirkkaan puheen.

— Maamme jokaisen tieteellisen työntekijän kunnia-asiana — sanoo akateemikko Orbeli suosionosoitusten kaikuessa — on antaa kaikki voimansa ja tietonsa voittamattoman Punaisen Armeijan mahdin kohottamiseksi.

Suurella mielenkiinnolla edustajakokous kuuntelee Pohjois-Kaukasian edustajan — Kabardino-Balkarian Naljtshikin rajonin toimeenpanevan komitean puheenjohtajan sijaisen tov. **R. M. Shukojevan** puhetta. Suurella innostuksella hän puhuu omalla kielellään vuoristolaisnaisen onnesta, naisen, joka on nähnyt auringonvalon vasta sovettivallan aikana, kulttuurin valtaamisesta. Hänen puheensa synnyttää salissa lukuisia kertoja suosionosoituksia.

— Eläköön meidän aurinkomme, meidän sydämemme — rakas toveri Stalin! — huudahtaa hän lopuksi.

Lämpimästi edustajat ottavat vastaan Volgan saksalaisten tasavallan, Leningradin ja Leningradin alueen työtätekevien delegatsiot, jotka ovat saapuneet tervehtimään edustajakokousta.

Volgan saksalaisten tasavallan työtätekevien nimessä edustajakokousta tervehtii vanhempi luutnantti tov. **G. M. Galitsyn**.

Voimakkaan ja kirkkaan puheen pitää Kirovin tehtaan sorvari tov. **M. V. Nazarov**, joka tervehtii edustajakokousta Leninin kaupungin ja Leningradin alueen työtätekevien puolesta. Hän puhuu sovettipatriotismin mainioista tunteista ja rakkaudesta suurta synnyinmaataan kohtaan, tunteista, joita työtätekevien sydämet ovat täynnä.

Edustajakokous saattaa Leningradin edustajistoa seisaalleen nousten myrskyisillä suosionosoituksilla, tervehdyshuudahduksilla ja hurraa-huudoilla suuren Stalinin ja hänen lähimpien asekumppanien kunniaksi.

Useita korjauksia ja lisäyksiä edustajakokouksen edustajat esittävät RSFSR:n Konstitutsion projektin siihen pykälään, joka koskee valtiovallan paikallisia elimiä.

Voronezhin alueen Mitshurinskin kaupunkisovetin puheenjohtaja tov. **A. F. Beljakova** ehdottaa muodostettavaksi työtätekevien deputaattien kaupunkisovettien yhteyteen asuin- ja rakennusosastot. Pohjois-Kaukaasian aluepiirin Liebknechtovskin rajonin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **Z. P. Jablonskij** esittää pykälään 81 lisäyksen siitä, että niissä rajoneissa, joissa on väestöä vähintäin 30.000 henkilöä, rajonien toimeenpanevien komiteoiden puheenjohtajille olisi ehdottomasti sijainen. Tov. **Jablonskij** ehdottaa myöskin kulttuuriosastojen muodostamista rajonien toimeenpanevien komiteoiden yhteyteen. Tribunalla on Omskin alueen Dadynskin rajonin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **E. D. Hatanzejeva**. Voimakkailla suosionosoituksilla otetaan vastaan hänen tervehdyksensä kaukaisen pohjolan kansoilta toveri Stalinille.

Karjalan ASSR:n TpKK:n puheenjohtaja tov. **N. V. Arhipov** alleviivaa välttämättömäksi muodostaa tasavaltaan metsä- ja elintarveteollisuuden kansankomissariaatit, kannattaa ehdotusta selsovettien revissikomissiaa koskevan pykälän liittämisestä RSFSR:n Konstitutsioon ja ehdottaa osoitettavaksi pykälässä 149, että jokainen deputaatti on velvollinen selostamaan valitsijoilleen työtään kerran kvarttaalissa.

Tov. **M. I. Kalininin** selostuksen johdosta käyttivät puheenvuoroja myöskin Mordvan ASSR:n TpKK:n puheenjohtaja tov. **N. G. Surdin** ja Pohjoisen alueen Nenetskin piirikunnan toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **I. F. Taibarei**.

Puheenvuoron ehdotusta varten saa Gorjkin alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **J. M. Kaganovitsh**, joka useiden edustajistojen nimessä tekee ehdotuksen keskustelun lopettamisesta. Edustajakokous hyväksyy tämän ehdotuksen yksimielisesti. Tov. **J. M. Kaganovitshin** ehdotuksesta päätetään esitetty RSFSR:n Konstitutsion projekti hyväksyä pohjaksi ja muodostaa esitettyjen lisäysten ja täydennysten käsittelemistä ja RSFSR:n Konstitutsion lopullisen tekstin määrittelemistä varten 164 henkilöä käsittävän Redaktsionikomissin, velvoittaa Redaktsionikomissin kahden päivän sisällä esittämään edustajakokouksen käsiteltäväksi Konstitutsion lopullisen tekstin, huomioiden tämän yhteydessä edustajakokouksessa käydyn keskustelun tulokset.

Kalininin alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. **Ivanov** useiden edustajistojen nimessä esittää Redaktsionikomissin henkilökokoonpanon, jonka edustajakokous yksimielisesti hyväksyy.

Salissa puhkeaa myrskyinen kunnianosoitus, kun tov. Ivanov lausuu miljoonille rakkaan nimen Stalin. Kaikki nousevat seisomaan ja riemukkaasti tervehtivät Sosialististen Sovettitasavaltojen Liiton Konstitutsion viisaan luojan valitsemista Redaktsionikomissiin.

Redaktsionikomissin kokoonpanon vahvistamisen jälkeen puhetta johtava tov. **D. N. Krutov** ilmoittaa edustajakokouksen työn keskeytyneeksi tammikuun 21 päivään saakka.

Yleisvenäläisen ylimääräisen sovettien XVII edustajakokouksen päätös

Yleisvenäläisen TpKK:n Konstitutsiokomissin puheenjohtajan toveri M. I. KALININin selostuksen johdosta

Kuultuaan ja käsiteltyään Yleisvenäläisen TpKK:n Konstitutsiokomissin puheenjohtajan tov. M. I. Kalininin selostuksen Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Sovettitasavallan Konstitutsion projektista, Yleisvenäläinen ylimääräinen sovettien XVII edustajakokous päättää:

1. Yleisvenäläisen TpKK:n Konstitutsiokomissin esittämä VSFST:n Konstitutsion projekti hyväksytään ja otetaan pohjaksi.
2. Esitettyjen korjauksien ja lisäyksien käsittelemistä varten ja VSFST:n Konstitutsion lopullisen tekstin laatimista varten muodostetaan Redaktsiokomissi, johon kuuluu 164 henkilöä.
3. Redaktsiokomissin tehtäväksi annetaan kahden päivän sisällä esittää edustajakokouksen tarkistettavaksi Konstitutsion lopullinen teksti, ottaen tällöin huomioon Konstitutsion projektin käsittelyn tulokset edustajakokouksessa.

EDUSTAJAKOKOUKSEN PRESIDIUMI.

Moskova, Kreml,
18 tammikuuta v. 1937.

Ulkoasiain kansankomissariaatissa

SSSR:ssä oleva Britannian lähettiläs lordi Chilston jätti t.v. tammikuun 9 päivänä ulkoasiain kansankomissaarille tov. M. M. LITVINOVILLE nootin Espanjaan vapaaehtoisten lähettämisen kieltämistä koskevan sopimuksen solmiamiskysymyksestä. Britannian hallitus katsoo, että SSSR:n, Saksan, Italian ja Portugalin hallitusten vastaukset Ranskan ja Englannin ehdotukseen todistavat, että periaatteessa ollaan yhtä mieltä viipymättömiin toimenpiteisiin ryhtymiseen nähden vapaaehtoisten Espanjaan virtaamista vastaan. Esitetään, että kaikki asianomaiset hallitukset ryhtyvät näihin toimenpiteisiin samanaikaisesti, että viipymättä on ryhdyttävä ratkaisemaan kaikkia välillisten interventsiomuotojen kysymyksiä ja että on saatava aikaan tehokas kontrollisysteemi.

Britannian hallitus ajattelee, että Lontoon komitean laatima ja Espanjassa molempien taistelevien puolien käsiteltävänä nykyään oleva kontrollijärjestelmä voi käsittää ei ainoastaan sotatarpeet, vaan myöskin vapaaehtoiset ja sotilaskontingentit. Samalla se haluaisi tietää, aikovatko asiasta kiinnostetut valtiot esittää toisenlaisia kontrollimetoodeja.

Britannian hallituksen mielestä on tarkoituksenmukaista, että jo ennen esitetyn kontrollisysteemin voimaan saattamista jokainen hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, kieltääkseen matkustusluvan henkilöiltä, jotka aikovat osallistua sotatoimiin Espanjassa. Omasta puolestaan se jo nyt antaa erikoiset tiedonannot, että Britannian kansalaisia tullaan rankaisemaan sotapalvelukseen menemisestä Espanjassa tai henkilöiden värväämisestä sotapalvelukseen Espanjassa.

Britannian hallitus aikoo informeerata Lontoon komiteaa asianomaisten hallitusten kannoista kyseessäolevasta asiasta, jotta komitea siinä tapauksessa, jos nämä hallitukset suostuvat Britannian hallituksen ehdotukseen, voisi määrätä päivän kieltotoimenpiteiden samanaikaisesti voimaansaattamiselle.

Lopuksi nootissa merkitään, että sen tarkoituksena, kun Britannian hallitus on välittömästi kääntynyt SSSR:n, Saksan, Italian ja Portugalin hallitusten puoleen, on ollut helpoittaa Lontoon komitean tehtävää.

T.v. tammikuun 15 p:nä ulkoasiain kansankomissaari tov. M. M. Litvinov lähetti Britannian lähettiläälle loordi Chilstonille seuraavan nootin:

"Vahvistaen saaneeni Teidän noottinne tämän kuun 9 päivältä, sallin itseni vedota seuraavaan kahteen dokumenttiin.

1. Espanjan asioihin sekaantumattomuussopimuksen sovelluttamisen kansainvälisessä komiteassa olevan sovettihallituksen edustajan v. 1936 joulukuun 4 p:nä mainitun komitean puheenjohtajalle jättämä kirje, jossa esitettiin ulotettavaksi sekaantumattomuussitoumus vapaaehtoisten lähettämiseen Espanjaan, sekä sen, että kontrolli tämän sitoumuksen noudattamiseen nähden annetaan niille samoille agenteille, joille aiotaan antaa tehtäväksi valvoa sotatarpeiden saapumista Espanjaan.

2. Viime vuoden joulukuun 29 päivänä jätetty kirjelmä, jossa uudelleen vahvistettiin sovettihallituksen suostumus selmia sopimus asianomaisten valtioiden kanssa vapaaehtoisten ja luonnollisesti sotilaskontingenttien lähettämisen kieltämisestä Espanjaan ja jossa lausuttiin halu asettaa mahdollisimman aikainen päivämäärä mainitun sopimuksen voimaansaattamiselle sekä tehokkaan kontrollin järjestämisestä.

Näinollen minusta tuntuu, että mainitut dokumentit antavat vastauksen Teidän noottiinne sisältyneisiin ehdotuksiin ja eritoten Lontoon komitean laatiman kontrollijärjestelmän ulottamiseen vapaaehtoisiin ja sotilaskontingentteihin.

Koska Espanjan kapinallisten edustaja ei antanut periaatteellista suostumusta ylempänä mainittuun kontrollijärjestelmään edes sotatarpeisiin nähden, niin sovettihallitus ylempänä mainitussa kirjelmässä esitti huomioitavaksi sellaisen kontrollin, joka voitaisiin toteuttaa myöskin ilman tällaista suostumusta. Sovettihallitus ajattelee tällaisen kontrollin vastaavien toimenpiteiden muodossa, joihin ryhtyvät muutamien tai kaikkien Lontoon komiteaan osallistuvien maiden merivoimat.

Sen johdosta, että minkä hyvänsä kontrollimuodon aikaansaaminen vaatii luultavasti vähintäin 10 päivää, niin sovettihallitus jälleen lausuu toivomuksen, että sopimuksen osanottajat viipymättä antaisivat Espanjassa olevien agenttiensa ja laivojensa tehtäväksi valvoa sitä, jos mahdollisesti Espanjaan saapuu vapaaehtoisia tai sotilaskontingentteja sekä tiedoittamaan tällaisista tapauksista yleiseksi tiedoksi julkaisemista varten.

Lopuksi katson tarpeelliseksi merkitä, että sovettihallituksen mielestä yksistään Lontoon komitean osanottajien yksipuolisilla kieltotoimenpiteillä, samaan aikaan, kun toiset asiaan osallistujat eivät vain ole vapaat sitoumuksista, vaan vieläpä faktillisesti jatkavat sotilaskontingenttien lähettämistä Espanjaan, ei ole saavutettu haluttua päämäärää, vaan se johtaa sekaantumiseen kapinallisten hyväksi.

Voidaan pelätä sitä, että tällaiset individuaaliset toimenpiteet voivat vastaisuudessa vaikeuttaa kansainvälistä yhteistyöskentelyä kuin myöskin Lontoon komitean suunnitteleman kontrollijärjestelmän toteuttamista. Erikoisesti ovat tällaiset toimenpiteet ennenaikaisia, kun otetaan huomioon, että tähän mennessä eivät kapinalliset ole vielä antaneet edes periaatteellista suostumusta minkäänlaisen kontrollin järjestämiseen nähden, ja kapinallisia tukevat hallitukset eivät ole antaneet selvää ja ehdotonta suostumusta enempää kontrollin järjestämiseen kuin myöskään vapaaehtoisten nimellä sotilaskontingenttien Espanjaan lähettämisen lopettamiseen nähden. Näiden näkökantojen takia sovettihallitus, vaikka se ei nytkään salli vapaaehtoisten joukko-osastojen lähettämistä, ei katso tarkoituksenmukaiseksi käydä yksipuolisten toimenpiteiden tielle."

Ottakaa vastaan jne.

M. M. LITVINOV.

Viisitoista vuotta banditismin likvidoimisesta Karjalassa

Valkosuomalaisten hyökkäyksen likvidoiminen Karjalassa

A. Sedjakin
(Entinen Karjalan piirin sotajoukkojen komentaja)

Vuosi 1921 oli raskas vuosi sovettitasavallalle.

Maa koki imperialistisen sodan ja kansalaissodan aiheuttaman nälänhädän seurauksia. Nälänhätä oli vallannut suurimman osan Liittomme läänejä ja alueita, se oli vallannut myöskin Karjalan Työkansan Kommuunin.

Meidän vihollisemme ymmärsivät, miten vaikeissa olosuhteissa oli Sovettiliitto, joka vasta oli ryhtynyt saattamaan kuntoon maailmansodan ja kansalaissodan hävittämää taloutta ja he halusivat käyttää hyväkseen tätä hetkeä, koetellakseen sovettitasavallan taistelukuntoisuutta.

Karjalan Kommuunia vastaan valkosuomalaisten tekemän hyökkäyksen innoittajina olivat Ententen valtiot. Omasta puolestaan myöskin valko-Suomi päätti isäntiensä ja innoittajiensa asettamat tehtävät siirtää Karjalan kulakeille ja organisoida valkosuomalaisten ja valkokaartilaisjoukkioiden avulla yrityksen kukistaa sovettivalta Karjalan Työkansan Kommuunin alueella. Näin oli pääpiirteissään suunniteltu valkokaartilaisten hyökkäys Karjalan Työkansan Kommuunin kimppuun.

Viholliset tiesivät, missä on heikko kohta Sovettiliiton rajalla. Kansalaissodan muutamien vuosien jälkeen Karjalan Kommuuni oli puolierämaa, varsinkin talviaikana. Harvat tiet, suksipolut äärettömällä, tuhatvirstaisella alueella yhdistivät Karjalan Työkansan Kommuunin kylät ja vähälukuiset kaupungit keskenään.

Vain muutama sata nuorta, vähän koulutettua Puna-armeijan rajavartiolaista 379. rykmentistä puolusti tätä ääretöntä aluetta.

Tosiasiallisesti meidän rajamme Suomea vastaan oli aivan avoinna, sillä tällä rajalla, jonka pituus oli miltei 2.000 kilometriä, oli rajavartiolaisia korkeintaan 500 henkeä.

Niinä vuosina sovettivaltaa vasta alettiin muodostaa Karjalan Työkansan Kommuunin keski- ja pohjoisalueella: paikkakunnilla oli valta hyvin heikko, eikä kyllin auktoriteettinen, yhteyttä keskuksen kanssa ei ollut miltei lainkaan. Juuri tämän vuoksi Suomessa suunniteltu hyökkäys Karjalan Työkansan Kommuunin kimppuun onnistui alkuaikoina ilman suurempaa vaikeutta.

Ennen kapinaa käytiin Suomen sanomalehdistössä laaja poliittinen kamppailu, joka alkoi jo syyskuussa v. 1921.

Poliittinen kamppailu suoritettiin "suur-Suomen" luomisen lipun alla. Sen piti tulla käsittämään alue Muurmannista Svirille ja jopa Arkangeliin ja Leningradiin saakka.

Tämän ohella käytiin toista, ulospäin vähemmän huomattavaa kamppailua Suomen porvariston teollisuus- ja finanssipiireissä.

Meille on tunnettua, että perusvoimat toimivat juuri tähän suuntaan. Me tiedämme hyvin, että ennen valkosuomalaisten hyökkäyksen alkamista Suomen suurimmat metsäteollisuusfirmat ja pankit saivat miljoona-apurahan. Juuri nämä suuret teollisuusosakeyhtiöt ja pankit finansseerasivatkin niin sanottua Karjalan kansallista komiteaa ja valkokarjalaista hallitusta.

Tuloksena poliittisesta kamppailusta, jota Suomen melkein kaikki suuret porvarilliset puolueet kävivät, oli Sovettiliittoon hyökkäyksen sotilaallinen valmistautuminen.

Suomen suurimmilla punkteilla työskentelivät avoimesti värväystoimistot, esikunnat, Suomen "punainen risti" kävi avoimesti avustuksen keräyksen propagandaa "Karjalan heimokansan hyväksi", joka on vapautettava Sovettivallan "ikeestä", avoimesti järjestettiin sotilasbaaseja Karjalan rajavyöhykkeelle.

Lokakuussa v. 1921 suomalaisten suojeluskuntalaisten pieni suksijoukko tunkeutui Karjalan Työkansan Kommuunin rajan yli Tuulivaaran kohdalta, ja Tunkuan rajonissa pidettiin kulakkien ensimäinen edustajakokous, jossa hyväksyttiin päätös taistelusta sovettivaltaa vastaan.

Muutaman viikon kuluttua valkosuomalaisten joukko-osasto tunkeutui Muurmannin rautatielle ja marraskuun 14 päivänä poltti Ondajoen yli vievän sillan. Tämän jälkeen Karjalan Työkansan Kommuunin pohjois- ja keskiosassa järjestettiin lukuisia valkokaartilaisjoukkoja.

Yhdessä rajan takaa, Suomesta tulleiden joukko-osastojen kanssa paikallisten kulakkien onnistui tähän mennessä järjestää melkein 10 prikaatia, jotka muodostivat kaksi rykmenttiä: Arkangelin rykmentin ja karjalaisen metsäsissirykmentin, noin 2.000 miestä ja noin 2.000 miestä hiihtäjiä, jotka olivat hyvin varustetut aseilla ja ampumatarpeilla."

Valkosuomalaisten ja valkokarjalaisten järjestämän kapinan puhkeaminen oli aivan odottamaton Sovettivallan ja sotapäällystön elimille ja ensimäisenä kautena — vuoden 1922 tammikuuhun asti — valkokaartilaisjoukkojen onnistui vallata suuri osa Karjalan Työkansan Kommuunin pohjoisista ja keskisistä volosteista.

Valkobandiittien joukko-osastot tunkeutuivat pitkin linjaa Kokkosalmi—Tunkua—Paatene, pohjoisesta etelään lueteltuna, ja myöhemmin saavuttivat Porajärven, 90 kilometriä Karhumäen asemalta.

Valkobandiittien ensimäiset saavutukset panivat Suomen porvariston pään pyörälle ja aiheuttivat sotamielialan purkautumisen Suomessa. Suomen porvaristo päätteli, että me olemme heikot emmekä voi osoittaa sotilaallista vastustusta valkokaartilaiskapinalle, ja sen takia on siirryttävä päättävään toimintaan.

Muodostunut tilanne vaati päättäviä toimenpiteitä meidänkin puoleltamme.

Vallankumouksellinen sotilassovetti päätti, että valkosuomalaisille on annettava asianmukainen opetus, ja määräsi (vuoden 1921 joulukuun lopulla) mitä lyhimmässä ajassa likvidoitavaksi avantuurin Karjalan Työkansan Kommuunin alueella, eristettäväksi valkobandiitit ja täten palautettavaksi normaaliset olosuhteet Sovettivallan työlle.

Ensivuorossa lähetettiin Karjalan sotilaspiirin sotajoukkojen vahvistamiseksi muutamia Punaisen armeijan rykmenttejä Leningradista ja Moskovasta; valkokarjalaisia bandiitteja vastaan suoritettujen päättävien operatsioiden ensimäisenä kautena lähetettiin kaikkiaan 6 rykmenttiä.

Punaisen armeijan edessä oli verrattain vaikea tehtävä. Pienten joukko-osastojen sotatoiminnan kokemus, jotka joukko-osastot verrattain epäonnistuneesti kävivät taistelua suomalaisia ja valkokarjalaisia suksijoukkoja vastaan, osoitti, että edessä on suunnattomia vaikeuksia ei niinkään paljon sen takia, että vihollinen on voimakas ja sitkeä, vaan seudun luonnonehtojen takia. Oli hyvin luminen ja ankara talvi. Elintarpeiden, rehun, liikennevälineiden hankkiminen itse paikalta oli mahdotonta, ja Muurmannin rautatieltä oli lastit kuljetettava aina 300 km päähän Suomen rajalle; jotta rykmentit, päästyään Suomen rajalle asti, voisivat taistella, oli ruokittava ne ja lisäksi suuri kuormasto, joka kulki sotajoukkojen jäljessä.

Laskelmat osoittivat, että Sorokan asemalta Kiimasjärvelle saattoi viedä 2 puudan kuorman, mutta paluumatkalla tarvittiin rahdinkuljettajan ja hevosen varustelun täydentämiseen vähintään 8 puutaa.

Tehtävä näytti ensi silmäyksellä ratkaisemattomalta, mutta Punaisen armeijan rykmentit siitä kuitenkin selviytyivät.

Punaisen armeijan päättävät sotatoimet alkoivat eteläiseltä alueelta, joka oli tiheämmin asuttua.

Ensimmäisen iskun valkosuomalaiset saivat kokea Porajärven luona. Lähetin Porajärvelle 2 rykmenttiä. Tämä punkti oli suomalaisen suksijoukon hallussa. Suksijoukkoon kuului 500—700 miestä.

Meidän joukkojemme tuli kulkea aivan tiettömiä taipaleita. Puna-armeijalaiset raivasivat tien rinnoillaan, suksia ei ollut ja sen tähden kuljettiin vyötäröihin asti lumessa 1—2 kilometrin tuntinopeudella.

Aivan Porajärven edustalla 90 rykmentti pyrki hiukan aikaisemmin hyökkäämään kohti vihollista, joka oli vahvasti lujittautunut ja kaivautunut ja jolla oli konekiväärejä ja sukset. 90 rykmentti, joka oli tullut Moskovan alueelta, ei ollut koskaan nähnyt näin syvää lunta eikä yksikään puna-armeijalainen ollut koskaan kuullut puhuttavan suksista.

Oli hyökättävä avoimen kentän, järven yli, kahlaten vyötäröihin saakka lumessa. Liikuttiin tavattoman hitaasti. Sekä komentajat että puna-armeijalaiset esiintyivät sankarillisesti, ja jos ensimäinen etappi olikin epäonnistunut, niin ei sen takia, että puna-armeijalaisilta ja komentajilta olisi puuttunut lujuutta, vaan sen takia, ettei ollut voimia suoriutua lumikentästä, noin kilometrin matkasta, joka eroitti heidät vihollisesta.

Rykmentti kärsi suuren mieshukan — 200 miestä kaatuneita ja haavoittuneita. Toinen rykmentti — 11. opetus-kaaderirykmentti — kulki etelämpänä ja oli 12—13 kilometrin päässä 90. rykmentistä, muttei mitenkään voinut yhdistyä siihen maastoehtojen takia. 11. kaaderirykmentti kaarsi vihollisen etelästä ja uhkasi eroittaa sen rajasta. Suomalaiset, jotka alussa osoittivat sitkeätä vastustusta, huomattuaan, että heidät saarretaan selkäpuolelta, jättivät Porajärven kylän ja Karjalan Työkansan Kommuunin alueen.

Tämä oli valkosuomalaisille ensimäinen tuntuva isku. Joukko-osasto, jonka tehtävänä oli vallata Petroskoi ja tuhota Karjalan Työkansan Kommuunin sovettien keskusvalta, pakeni rajan taakse heti, kun ensimäinen yhteenotto Punaisen armeijan joukkojen kanssa tapahtui. Tämä tapahtui vuoden 1922 alkupäivinä ja se merkitsi käännettä Punaisen armeijan sotatoimissa valkokaartilaisbandiitteja vastaan. Tästä päivästä lähtien Punaisen armeijan joukko-osastot liikkuivat pysähtymättä eteenpäin.

On välttämätöntä merkitä Kansainvälisen sotakoulun suomalaisten kurssilaisten erikoisen suuri operatiivinen osuus. Heitä ei ollut paljon — noin 100 miestä, mutta he tekivät suuren työn.

Minä lähetin heidät suunnalle, joka oli aivan odottamaton vihollisella. He poistuivat junasta Maaselän asemalla, kulkivat Laasarin kylän kautta edelleen suoraa tietä Pieningän kautta Repolaan.

Tämä reitti oli niin odottamaton, että Kansainvälisen sotakoulun joukko-osasto äkkiarvaamatta yllättäen kaappasi noin komppanian suomalaisia suojeluskuntalaisia sekä 2 upseeria Pieningän kylässä.

Suksiretki vaikutti demoralisoivasti jäljelle jääneiden suojeluskuntalaisjoukkojen vastustukseen, jotka joukot olivat tunkeutuneet etelää kohti Karjalan Työkansan Kommuunin alueelle. Osoittamatta suurta vastustusta ne vetäytyivät Tuulivaaraan.

Kansainvälisen sotakoulun joukko-osasto ei pysähtynyt Pieningän kylään, vaan komentajansa alotteesta kulki Repolasta Kiimasjärvelle. Kiimasjärvelle joukko-osasto osui juuri Metsäsissirykmentin esikunnan järjestämän juhlajumalanpalveluksen aikana, ja vain muutamien komentaja-tovereiden tulisuus esti sen, että olisi saatu kaapattua tämä esikunta kokonaisuudessaan. Kursantit johti harhaan kellonsoitto, jota he pitivät hyökkäyssignaalina, eikä joukko-osasto ollut vielä kokonaan piirittänyt kylää, kun eräät osat siitä ryntäsivät hyökkäykseen. Hyökkääjät pelästyttivät jumalanpalveluksessa olevat valkokaartilaiset ja heidän joukkojensa onnistui paeta metsään.

Joka tapauksessa Kiimasjärvellä Kansainvälisen sotakoulun joukko-osasto tuhosi sotatarvevarastojen baasin, hävitti elintarvebaasin ja murskasi valkokaartilaisten esikunnan; se tuotti hyvin vakavan iskun niiden joukko-osastojen lujuudelle, jotka tunkeutuivat keskiselle suunnalle.

Keskisellä suunnalla liikkui Sorokasta 29. prikaatin kaksi rykmenttiä. Nämä rykmentit olivat tulleet Sovettiliiton eteläisistä, oikeammin keskisistä lääneistä, joissa ei ole lunta syvälti eikä läpipääsemättömiä metsiä ja soita.

Nuorten puna-armeijalaisten — vasta palvelukseen astunutta taisteluja kokematonta nuorisoa — jotka vasta olivat tulleet, oli paitsi taisteltava hyvin liikkuvaa, nopeasti suksilla liukuvaa vihollista vastaan, vielä lisäksi voitettava retkien uskomattomat vaikeudet.

Suurin vaikeuksin rykmentit kulkivat Koivuniemen kautta Rukajärvelle ja täällä tapahtui ensimäinen sotaliikkeiden vaihe. Edemmäksi Rukajärveä heidän ei onnistunut päästä. Esteenä ei ollut vihollinen, vaan vaikeudet elintarpeilla ja rehuilla varustelussa.

Pohjoisessa Louhen asemalta Pistoon päin ja siitä edelleen toimi 30. prikaati kahden rykmentin kanssa. Sen oli kestettävä varsinkin taistelu Kokkosalmesta, joka oli lujasti linnoitettu ja jota puolustivat Arkangelin rykmentin parhaat osastot.

Kokkosalmelle ryntäsivät Puna-armeijan joukko-osastot 4 kertaa. Ensimäisen rynnäkön teki tov. Ivanovin joukko-osasto joulukuun lopulla varsin epäonnistuneesti, sillä osastolaiset eivät ollenkaan tunteneet napapiirin lähettyvillä käytävän taistelun ehtoja, miehet eivät kestäneet pohjolan ankaria pakkasia, varsinkin kun pakkasen avuksi tulivat jäätymättömät suot ja hangen alla oleva vesisohju, johon vajosivat miehet ja hevoset. Toisen kerran rynnättiin tammikuun 2 p. ja taaskin — heikon tiedustelun ja valmentumattomuuden takia — ei pystytty valloittamaan kylää ja 30 tuntia kestäneen taistelun jälkeen oltiin pakotettuja perääntymään.

Minun täytyi tarttua asiaan. Havaitsin, että etelässä olimme sulkeneet koko Suomen rajan aina Kiimasjärvelle asti, mutta pohjoiset osastot eivät liikkuneet eteenpäin, takertuivat Kokkosalmelle, eivätkä voineet mitään tehdä.

Annettiin päiväkäsky rynnätä Kokkosalmelle eikä poistua ryntäysrintamalta ennenkuin kylä oli valloitettu. 30. prikaadin komentajilla ja puna-armeijalaisilla riitti kestävyyttä ja kärsivällisyyttä tunkeutua eteenpäin askel askeleelta kirjaimellisesti sanoen hankien halki, sillä rynnätessään valkoisten tarkkaa tulta vastaan oli puna-armeijalaisten kuljettava vyötäisiään myöten lumessa. Yöllä tammikuun 23 ja 24 p:n välillä ja aina tammikuun 25 p:n aamunsarastukseen saakka käytiin keskeytymätöntä taistelua, sellaista taistelua, jota käydään linnoitussodassa, mutta juoksuhaudat ja käytävät eivät olleet kaivetut maahan, vaan lumeen, ja joskus seistiin polvia myöten vedessä 20—30 asteen pakkasessa.

Kokkosalmi valloitettiin vasta senjälkeen, kun yksi pataljoona "murheen"-hiihtäjiämme (sillä he pitivät parempana talsia vyötäisiään myöten hangessa kuin hiihtää) kiersi kylän ja pääsi selkäpuolelle. Valkoiset onnistuivat kuitenkin livahtamaan pois hiihtotaitoaan hyväkseen käyttäen.

Kokkosalmen valloituksen jälkeen teki vihollinen ankaraa vastarintaa, mutta se oli perääntyvien vastarintaa ja joidenkin päivien kuluttua pääsi 30. prikaati Pistojärvelle. Nähdessään molemmat sivustansa — sekä etelästä että pohjoisesta — olevan uhattuna alkoivat valkoiset keskittää voimiaan Uhtuan—Pistojärven linjalle ja yrittivät viimeisen kerran demoralisoida keskisen kolonnan hyökkäyksen Lehdon volostin alueella.

29. prikaatin keskinen kolonna viivästyi kovin paksujen lumi-

(Jatkoa 4:nnellä siv.)

Antikainen: Yksikään metsästäjä ei ole kulkenut Maaselän yli. Mutta mepä kuljemme! Me kuljemme, sillä meidän on tuhottava valkosuomalaisten esikunta tai tuhouduttava.
(Filmistä "Kiimasjärvi")

J. HEIKKONEN

Muistelmia suksijoukkueen retkestä ja Kiimasjärven valtauksesta

Huolimatta täydellisestä epäonnistumisestaan ja raskaista tappioistaan, joita Suomen lahtariporvaristo oli seikkailuretkillään Karjalaan vuosina 1918—20 saanut kokea, uudisti se jälleen 1921 rosvoretkensä Karjalaan yhdessä Suomeen luikkineiden Karjalan kulakkien kanssa. Suomessa aseistetut, kouluutetut ja järjestetyt lahtarijoukot marraskuun lopulla v. 1921 useista kohdin tunkeutuivat Sovetti-Karjalan rajan yli, joten meidän vähälukuisten rajavartiostojoukkojemme oli pakko vetääntyä taistellen rajalta poispäin. Näin saavuttivat bandiitit alussa menestystä päästen ilman sanottavampaa vastusta tunkeutumaan linjalle: Oulanka—Kokkosalmi—Voijärvi—Tunkua—Rukajärvi—Seesjärvi—Porajärvi.

Valkoisten bandiittien rosvoretkien likvidoimiseksi muodostettiin joulukuun puolivälissä Karjalan piirin sotajoukkojen esikunta. Sotajoukkojen ylikomentajana oli tov. Sedjakin.

Puna-armeijan joukkojen keskittäminen rintamalle alkoi saman kuun lopulla. Mutta, koska talvi oli varsin luminen, oli jalkaväen liikunta tiettömillä seuduilla melkein mahdotonta. Tämän vuoksi tilanne vaati vastaavasti varustettuja ja kouluutettuja joukkoja, jotka olisivat kykeneviä maastonmukaiseen liikuntaan sekä toimintaan valkoisten suksijoukkoja vastaan.

Leningradin Sotilaspiirin esikunta, käsiteltyään tätä kysymystä Punaisen Armeijan ylikomentajan tov. S. Kamenevin määräyksestä, päätti järjestää Leningradin sotilaspiiristä suksijoukon, joka kykenee suorittamaan tilanteen vaatimat erikoistehtävät.

Kansainväliseltä sotakoululta, joka oli kokoonpantu eri kansallisuuksista, järjestettiin 170 miestä käsittävä suksi-partisaanijoukko, joka sai tämän historiallisen tehtävän.

4 p:nä tammikuuta 1922 oli suksijoukko lähtövalmiina.

Vaikka joukoille ei oltu mitään tiedoitettu, minne lähdetään, niin kuitenkin vaistomaisesti kurssilaiset aavistivat, että he pääsevät tappelemaan suomalaisia lahtareita vastaan. Tämä kohotti kurssilaisten moraalia.

Tammikuun 5 päivän illalla lähdimme liikkeelle Lokakuun asemalle, mieliala oli reipas. Asemalla Punaisen Armeijan ylikomentaja tov. S. Kamenev suoritti joukkomme tarkastuksen ja lausui mielipiteensä, että joukko on täysin taistelukuntoinen. Tämän jälkeen alkoi lastaus, ja siinä kello 11—12 aikaan yöllä lähdimme liikkeelle, suuntana Petroskoi. Aamulla, 6 päivänä saavuimme Petroskoin asemalle, jossa joukkomme otti vastaan Karjalan piirin sotajoukkojen komentaja tov. Sedjakin. Tässä saimme häneltä toimintakäskyn, joka muodostui pohjaksi tulevalle toiminnallemme.

Samana päivänä lähdimme Petroskoista ja 7 päivän aamulla saavuimme Maaselän asemalle. Saman päivän illalla nousimme suksille ja painuimme synkkään, kylmään Karjalan korpeen suuntana: Liistepohja, Maaselkä, Jouhivaara, Paatene, johon saavuimme tammikuun 8 päivän illalla. Tämä ensimmäinen taival 65 kilometriä oli raskas, syystä, että koko talvena ei edes nimeksikään ollut pidetty hiihtoharjoituksia. Näinollen ensimmäiset päivät muodostuivat hiihtoharjoituksiksi. Maaselästä Paateneeseen matkalla suoritimme taktillisia ja rivistöharjoituksia.

9 päivänä päivällä, lähdimme Paatenesta suuntana Särkijärvi, Laasarin kautta Honkaniemeen, johon saavuimme 10 päivänä. Tähän saakka seurasi vielä mukana pieni kuormasto, joka kuljetti välttämättömiä varusteita ja ammuksia. Jos Honkaniemeen saakka vielä jollain tavoin pääsi kuormasto seuraamaan mukana, niin siitä edelleen ei ollut mitään mahdollisuutta kuormaston seurata joukkoa. Kaikki se, mitä tähän saakka voitiin kuljettaa kuormastossa, oli nyt siirrettävä selkäreppuihin. Näinollen kannettavaksi tuli aseistus, varustus ja 6 päivän muona, joten jokaista taistelijaa kohden tuli yli puudan paino selkään.

Honkaniemessä suoritettiin joukkomme tarkastus. Matka, joka oli kuljettu osoitti, että kaikki eivät jaksa seurata mukana. Tämän tarkastuksen ja karsinnan jälkeen muodostettiin kolmesta komppaniasta kaksi komppaniaa, joissa oli 136 miestä.

Aseistuksena oli: kiväärit ja 200 patruunaa kivääriä kohden, 9 kevyttä konekivääriä, 600 patruunaa kutakin konekivääriä kohden ja jokaisella miehellä 2 käsigranaattia.

11 päivänä edelleen Honkaniemestä liikuimme täydessä taistelujärjestyksessä, tiedustelu ja suojelus edessä, suunta — Pieningän kautta Repolaan.

Noin 15—20 kilometriä Pieningästä itään törmäsi tiedustelumme yhteen vihollisen tiedustelun kanssa, kaapaten koko ryhmän ilman laukauksia. Vihollisen tiedustelijain kuulustelussa kävi selville, että heidät oli lähetetty punaisten selkäpuolelle suorittamaan tuhotöitä, hävittämään rautatiesiltoja ja estämään punaisten joukkojen siirtoa rintamalle. Kuulustelussa saimme tiedot valkoisten bandiittijoukkojen sijoituksesta ja erikoisesti sivustan suojeluksesta Repolaan, joka oli meille tärkeintä. Repolan sivustasuojelus oli Pieningässä, jonka kautta meidän matkamme oli suunnattu sinne.

Vihollisten tiedustelijoita käytimme oppaana edelleen liikkuessa ja välittömästi Pieningän valtauksessa, joka tapahtui 12 päivänä aamun sarastaessa. Pieningän valtaus tapahtui bandiiteille yllätyksenä. Vihollisen vartio, luvultaan 12 miestä, ei osannut aavistaakaan, että kulkemattomien tuntureiden halki ja vaikeasti kuljettavien rämeikköjen läpi voi vartiota yllättää ja siksi se oli kaikessa rauhassa. Kahakassa kaatui vartioston päällikkö — suomalainen vänrikki ja jääkärikorpraali. Loput vartioston miehistä joutuivat meille vangeiksi, joten yhtään ei päässyt pakenemaan.

Tietön taival Pieningän ja Honkaniemen välillä oli mitä raskain taival. Oli kiivettävä yli Maaselän harjanteen. Sää oli erittäin epäsuotuisa, pakkanen yli 40°. Pakkanen vielä enemmän vaikeutti joukkomme liikettä, etenkin kun ei oltu ehditty tottua täydellisesti kenttäelämään. Kovasta pakkasesta huolimatta oli yövyttävä rakovalkealla, vaikka miehet olivat hiestä märkänä, niin, että turkeistakin voi veden puristaa, puhumattakaan muista vaatteista. Tällaisessa kunnossa rakovalkealla yöpyminen tuotti alussa sairauksia ja heikensi joukkoa.

Pieningän valtauksen jälkeen lähetimme otetut vangit Honkaniemeen ja vietimme Pieningässä vuorokauden levon taktillisista syistä. Huolimatta siitä, että valkoiset eivät saaneetkaan mitään virallista tietoa vartiostonsa kohtalosta Pieningästä, tulivat he vaistomaisesti pakokauhun valtaan ja alkoivat Repolasta hiljalleen vetäytyä Suomeen.

13 päivänä lähdimme Pieningästä suuntana: Tsholkan kautta Repolaan. Pieninkä—Tsholka 65—70 kilometriä oli myös vaikea matka, tietön ja tuntematon maasto. Kuljimme kompassin avulla, halki synkkien rämeikköjen ja korpien. 14 päivän aamuna miehitimme Repolan. Bandiitit eivät antautureet taisteluun, vaan pakokauhun vallassa perääntyivät. Repolassa nousi valtava riemu paikallisten asukkaiden keskuudessa punaisten tulon johdosta, sillä väestön keskuudessa vallitsi sanoin kuvaamaton kauhu bandiittien terrorin takia.

Samana päivänä, vähän jälkeen meitä saapui Punaisen Armeijamme eteläinen kolonna Lentieran kautta Repolaan ja miehitti sen meidän poistuttuamme.

Repolasta käsin toimitettiin ympäristön tiedustelu. Kolvasjärvelle, Omeliaan, Saarenpäähän ja Roukkulaan lähetimme tiedustelun 16 päivänä. Samana päivänä iltayöstä tiedustelijamme miehittivät Saarenpään. Täältä olivat myös bandiitit paenneet kauhun vallassa Suomeen, jättäen kylät ilman taistelua. Vihollisen joukkojen sijoituksesta ja kokoonpanosta saamamme tiedot olivat vajanaisia ja epävarmoja, useimmiten suuresti liioiteltuja. Esimerkiksi erään vangiksi joutuneen tiedoituksen mukaan valkoisten joukkojen luku Kiimasjärvellä piti olla 900 miestä. Huolimatta epävarmoista tiedoista, olimme varmat joukkomme taistelukuntoisuudesta.

Edessämme oli taival Saarenpäästä Kiimasjärvelle, jossa sijaitsi bandiittien pääesikunta. Matka paikallisten asukkaiden määritelmän mukaan piti olla 50—60 virstan tietön taival. Kuljettiin oppaitten ja kompassien avulla. Noin 18 kilometriä Saarenpään pohjoispuolella pienen sisälammen rannalla sijaitsi kalastussauna, jossa oli bandiittien yhteysposti — yksi mies. Hänellä ei ollut aavistustakaan Repolan menetyksestä ja punaisten tulosta. Mies kaikessa rauhassa lämmitti kämppää ja kuivaili vaatteitaan, eikä tahtonut millään uskoa, että kämpälle saapuneet olivat punaisia. Tälle kämpälle joukkomme pysähtyi pienelle levolle, etenkin siksi, että taival oli tuntematonta ja oli edullisempaa odottaa aamua. Tuskin ehdimme kunnollisesti rakotulia virittää, kun vartiostoomme törmäsi yön pimeydessä yksi bandiitti. Hän ei aavistanut mitään punaisten liikkeistä näin syvällä selkäpuolella ja me voimmekin eduksemme näytellä valkoisten roolia, saadaksemme tarkempia tietoja vihollisen liikkeistä ja voimista. Mies osottautui valkoisten viestin hiihtäjäksi ja oli hän kuljettamassa kiireellistä pääesikunnan käskyä vänrikki Riutalle Saarenpäähän. Me sanoimme miehelle, ettei Saarenpäässä ole enää joukkoja, ja että me juuri olemme Riutan joukkoa, ja että itse vänrikki on kalastuskämpässä sisällä. Bandiitti oli kovin mielissään siitä, ettei hänen tarvinnut hiihtää Saarenpäähän saakka. Vänrikki Riutalle osoitetusta esikunnan käskystä ja vankien kuulusteluissa antamista tiedoista saatiin selville, että Kiimasjärvellä sijaitsi bandiittien päämaja, ja että Riutan käskettiin muodostaa rintama Saarenpäähän. Edelleen samassa käskyssä ilmoitettiin, että Kiimasjärveltä on lähetetty apuvoimia kaksi eri joukkuetta, joista jo yksi on lähtenyt.

Kalastuskämpältä lähdimme 19 päivänä, oppaanamme valkoisilta kaapatut vangit. Nyt oli tiedossa, että Kiimasjärveltä oli lähtenyt Saarenpäähän apujoukkoja Riutalle. Täytyi valmistautua näitä vastaan ottamaan matkalla. Liikkeelle lähdettyä valittiin kärkijoukkoon miehet, jotka osasivat keski-Karjalan murretta. Samana päivänä iltapäivällä kohtasimmekin ryhmän valkoisia

Piirt. E. Suurkaulio.

Simo Susi

Karjalan rahvas suojelee Sovettimaansa rajoja

Kun Suomi sai itsenäisyyden Lokakuun revolutsion tuloksena, alkoi sen porvaristo suunnitella maan laajentamista. Alueensa laajentamiskohteeksi se otti itäisen naapurinsa, Sovetti-Karjalan.

Sovetti-Karjalan valtaamiseen kannusti Suomen lahtari-herroja kaksi seikkaa. Ensiksi: anastaa riistonsa alaiseksi Karjalan luonnonrikkaudet, sen koskemattomat metsät, runsas vesistö, käyttämättömät kosket ym. ja toiseksi: he selittivät, että Suomen itäinen raja on pitkä, joka on vaikea suojella ja tulee kalliiksi. Ja sen vuoksi he katsoivat helpommaksi ja halvemmaksi suojella sitä, jos siirtää rajan kulkevaksi Laatokasta Syvärijokea pitkin Äänisjärveen ja siitä edelleen Valkeaan mereen. Näin muuttuu raja edulliseksi luonnon puolesta ja strategisesti on siitä suurta hyötyä.

Lahtarit ryhtyvät toteuttamaan suunnitelmiaan

Käyttäen hyväkseen aikaa, jolloin Sovettiliitossa oli vaikea tilanne, jolloin koko Sovettiliitto oli kaikenlaisten interventtijoukkojen ympäröimänä, Punainen armeija ahdistettu pieneen renkaaseen, Suomen lahtariporvaristo liittyy piiritysketjuun ja hyökkää Sovetti-Karjalaan.

Suomen lahtarit ovat Karjalaan tehneet kolme eri hyökkäystä. Ensimmäisen hyökkäyksen tekivät he v. 1918. Hyökkäyksen tarkoituksena oli valloittaa Pohjois-Karjala ja Muurmannin rata. Toisen hyökkäyksen suorittivat he v. 1919. Tällä kerralla oli hyökkäys kohdistettu Etelä-Karjalaan. Tämän hyökkäyksen tarkoituksena oli valloittaa Lotinapellon ja Petroskoin kaupungit, katkaista Muurmannin rata ja eristää Muurmannin rintamalla liittolaisia vastassa toimivat punaiset joukot Pietarista.

Kolmannen hyökkäyksensä suorittivat lahtarit v. 1921 syksyllä. Taistelut jatkuivat v. 1922 maaliskuun alkupuoleen asti, jolloin banditismi tuli likvidoitua ja Karjalan rahvas siirtyi rauhalliseen sosialistiseen rakennustyöhön.

V. 1921 toimeenpantua hyökkäystä valmistivat Suomen lahtarit jo pitemmän ajan. Pitkin kesää v. 1921 tunkeutui Suomesta Karjalaan aseistettuja lahtareita, jotka väestön keskuudessa harjoittivat kapinakiihoitusta. Murhasivat raa'asti paikallisia sovetti-, valistus- ja puoluetyöntekijöitä. Suorittivat värväystä lahtarijoukkoihin. Polttivat siltoja jne.

Joulukuun alkupuolella oli lahtarien joukko kasvanut jo 3.000 miestä käsittäväksi. Luvultaan vähäinen Puna-armeijan rajajoukko, laajalla vartioalueellaan, ei kyennyt pidättämään rajan takaa tunkeutuneita aseistettuja rosvoja. Suurempaa vastarintaa kohtaamatta pääsivät lahtarit etenemään syvälle Karjalan rajojen sisäpuolelle. Vasta silloin, kun punaisille saapui lisäjoukkoja ja alkoivat vastahyökkäyksen, pysähtyy lahtarien eteneminen.

Miesluvultaan ja aseistukseltaan olivat punaiset nyt voimakkaammat bandiitteja. Mutta kuitenkaan tätä voimaa ei voitu käyttää riittävän tehokkaasti. Punaiset joukot eivät olleet tottuneet käymään taisteluja suljetussa metsämaastossa. Talvi oli

SUKSIJOUKKUE, yövyttyään kalasaunalla lähellä Kiimasjärveä, lähti liikkeelle klo 4 ap. tammikuun 20 p. Pysähdyttiin Kiimasjärven kylän eteläpuolelle noin kilometrin päähän, jossa levittäydyttiin taistelujärjestykseen.

Suksijoukon päällikkö antoi seuraavan taistelukäskyn:

1. komppania hyökkää suoraan etelästä kirkolle, valloittaa kyläryhmän sen ympärillä ja katkaisee Tsholmaan johtavan tien.

2. komppania kiertää vasemmalta, kalmiston kautta Suomeen johtavalle tielle ja hyökkää kansakoululle, jossa sijaitsee valkoisten pääesikunta, valloittaa sen.

Taistelussa kaatui valkoisia viisi, joiden joukossa kerrottiin olevan luutnantin ja vänrikin. Vangiksi otettiin vartiokomppaniasta yli 30 miestä. Vapautettiin valkoisilla olleet kuolemaan tuomitut punikkivangit, 13 henkeä. Meillä ei ollut yhtään kaatunutta eikä haavoittunutta.

Kiimasjärven kylän alueen laajuuden vuoksi suksijoukko ei voinut jäädä miehittämään kylää. Vetäydyttiin Saarenpäähän.

Kiimasjärven odottamaton menetys oli musertava sotilaallinen ja moraalinen isku valkoisille. Se pakotti valkoiset yleiseen evakuoimiseen kaikilla rintaman osilla Patruunain puute ja pelko Punaisen Armeijan tunkeutumisesta pitkin rajaa selän taakse katkaisemaan yhteydet Suomeen pakoitti heidät perääntymään pohjoiseen. Valkoiset pyrkivät nyt keskittämään voimiaan suojatakseen Vuokkiniemelle ja Uhtualle johtavat tiet.

runsasluminen ja kylmä. Punaiset joukot eivät osanneet hiihtää, ne olivat pakoitettuja käyttämään kulkuteitä. Kiertoliikkeiden teko kävi mahdottomaksi. Tiedustelu ja yhteyspalvelus jäi heikoksi. Punaiset joukot olivat ainaisessa vaarassa vihollisen suksipartioiden yllätyksille. Kaikki lahtarijoukot olivat varustetut suksilla.

Ampumatarpeilla ja muonalla varustaminen vaati suuren määrän hevosia ja miehistöä ja rintaman edetessä venyi kuljetusmatka, varustaminen kävi vieläkin vaikeammaksi.

Banditismin nopean likvidoimisen edellytyksenä oli suksijoukon muodostaminen

Tammikuun alussa v. 1922 sai Kansainvälinen sotakoulu tehtäväkseen suksijoukon muodostamisen. Suksijoukko muodostettiin suomalaisista kurssilaisista ja komentajista. Määrällisesti suksijoukko ei ollut suuri. Aseistuksena oli paitsi kiväärejä ja käsigranaatteja, 7 kevyttä konekivääriä. Tammikuun 5 p:nä lähti suksijoukko Leningradista matkalle Sovetti-Karjalaan.

Maaselän asemalle saapui suksijoukko 7 p:nä, josta jatkoi suksilla matkaa Paatenen kautta Honkaniemen kylään. Kun tässä oli suoritettu joukon uudelleen formeeraus ym. valmistelutoimenpiteet, lähti suksijoukko — 122 kurssilaista ja 14 komentajaa — 11 p:nä suorittamaan sille annettua tehtävää. Kulkutietä ei edelleen ollut. Kuormasto oli jätettävä Honkaniemen kylään. Suksijoukon oli kannettava mukanaan aseistus, ampumatarpeet, muonansa ym. Maasto oli vaikeasti kuljettavaa, suuria, jyrkkiä mäkiä. Kulkeminen kävi raskaaksi, matkalla väsyi muutamia kurssilaisia.

Honkaniemen ja Pieningän kylien välillä tapaa suksijoukko ensimmäiset neljä lahtaria. Näiltä saimme tietää Pieningässä olevan lahtarien vartioston. 12 p:nä aamulla vallataan Pieninkä ja vangitaan siellä oleva vartiosto, luvultaan 11 miestä. Vartioston päällikkö yritti karkuun, mutta kaatui. Nyt suksijoukko oli tunkeutunut vihollisen rintaman selkäpuolelle.

Matkalla Kiimasjärvelle kylien Tsolkka — Repola — Omelia — Saarenpää, ei tavata lahtareita, ne pakenevat antautumatta taisteluun. Seuraavat lahtarien ryhmät tavataan Saarenpään — Kiimasjärven välillä. Taitavasti järjestetyllä väijytyksellä tulee kaapatuksi ryhmä toisensa jälkeen ja aivan viimeistä miestä myöten. Tammikuun 20 p:nä valloitetaan Kiimasjärven kylä.

Kiimasjärven valtaus

Ennen Kiimasjärvelle hyökkäystä oli tutkittava matkalla otetut vangit ja toimitettava ne selkäpuolelle. Vankien kuulustelu suoritettiin kalasaunalla, joka sijaitsi 14 km etelään Kiimasjärveltä. Tästä lähetettiin vangit saattajien mukana Honkaniemeen. Kiimasjärveä valtaamaan lähti suksijoukko 20 p:n aamulla. Tarkoituksemme oli vielä pimeän ollessa vallata kylä. Lahtarijoukkojen suuruudesta ei ollut tarkkoja tietoja, niitä laskettiin olevan noin 150—200 miestä. Esikunnan tiedettiin olevan Kiimasjärvellä, mutta tarkalleen sen sijoituspaikka ei ollut tiedossamme. Kiimasjärven eteläpuolelle metsänlaitaan saavuimme noin 8:n aikaan aamulla. Juuri kun komentajat olivat kokoontuneet neuvottelemaan hyökkäysalueista ja saamaan määräystä suksijoukon komentajalta, luulimme tulleemme huomatuksi. Myöhemmin huomasimme erehdyksemme. Me emme tienneet, että tammikuun 20 päivä oli lahtarien juhlapäivä. Kellojen soitolla kutsuivat ne omiaan kirkkoon loppiaisrukoukseen. Kirkonkellojen soitto oli sotkea koko plaanimme. Suksijoukon komentaja jakoi nopeasti hyökkäysalueet komppaniain kesken ja antoi hyökkäystehtävän. Itse seurasi hän I komppaniaa, jonka komppanian tehtävänä oli suorittaa otsaisku kirkonkyläryhmään.

Komppaniat lähestyivät vihollista heille osoitettuja seutuesineitä seuraten ja käyttäen niitä suojanaan liikkeittensä peittämiseksi. Toinen komppania ei ollut ehtinyt vielä hyökkäyslinjalle, kun ensimmäinen komppania oli jo saapunut kylän reunaan. Komppania pysähtyi mäelle, seuraten siitä lahtarien liikkeitä. Lahtarien keskuudessa vallitsi täydellinen tilanteen tietämättömyys. Sen voi selvästi havaita. Suksijoukon komentaja huomasi sen, ja käyttäen sitä hyväkseen, hän käskevällä äänellä huusi lahtareille, "ei saa ampua, omia ollaan!" Samalla hukkaamatta yhtään aikaa, antoi komennuksen hyökkäykseen. Komppania antoi suksensa liukua alas mäkeä suoraan lahtarien joukkoon. Vasta sen jälkeen, kun kurssilaisemme ja komentajat repivät kivääreja lahtarien käsistä, huomasivat he, kenen kanssa ovat tekemisissä. Käsikähmästä loitommalle jääneet lahtarit vetäytyivät suojapaikkoihin ja alkoivat ampua. Pian joutui toinen komppania lahtarien selkään ja keskeytti ampumisen. Klo 9:n aikaan aamulla oli Kiimasjärven kaikki kyläryhmät suksijoukon hallussa.

Emme tienneet tarkoin määritellä esikunnan talon paikkaa. Esikunta ja sen mukana noin 60—65 miestä pakenivat metsään, ja sieltä Luvajärvelle. Kiimasjärven valtauksessa otimme joukon vankeja. Tuhosimme ampuma- ja elintarvevarastot. Vapautimme valkoisilla olleet punaiset vangit. Ambulanssi jäi haltuumme. Meillä ei ollut miesbukkaa.

Kiimasjärven valtauksella oli ratkaiseva merkitys valkoisten vastaiselle toiminnalle. Ampumatarvevaraston tuhoutuminen aiheutti lahtareille patruunain puutteen. Lahtareiden perääntyminen alkoi kaikilla rintamaosilla. Lahtarien tehtävä muuttui Suomeen johtavien teiden suojelemiseen.

Kuten aikaisemminkin, niin tämäkin Suomen lahtarien hyökkäys v.v. 1921—1922 päättyi täydelliseen tappioon. Sovetti-Karjalan työtätekevä rahvas yhdessä Suuren Sovetti-isänmaan toisten veljeskansojen kanssa ei sallinut rajantakaisten rosvojoukkojen suunnittelujen toteuttamista, eikä tulevaisuudessakaan tule sitä sallimaan. Karjalan työtätekevä rahvas suojelee oman rakkaan Sovettimaansa rajoja.

* * *

Suksijoukon komentajana toimi tov. Toivo Antikainen. Hän omasi hyvät komentajaominaisuudet. Aina hän kykeni oikein arvioimaan eri taistelutilanteet. Sotilaallisella päättäväisyydellään, peräänantamattomasti vei loppuun asetetun tehtävän. Ollen henkilökohtaisesti rohkea, vei hän joukon monasti uhkarohkealta näyttävään taisteluun, jotka taistelut kuitenkin päättyivät voittoomme. Paitsi hyviä komentajaominaisuuksia, oli hän poliittisesti korkealle kehittynyt. Hyvän puhujataidon omaavana hän helposti selvitti vaikeammatkin kysymykset. Joukossa säilyi hyvä kuri. Toveri Toivo Antikainen nautti suurta auktoriteettia suksijoukon keskuudessa.

(9 miestä). Nämä kaapattiin ilman laukausta. Tätäkin ryhmää alussa puhuttelimme omina miehinä. Tov. Antikainen suoritti kuulustelun, jossa kävi selville, että mainittu ryhmä oli matkalla Saarenpäähän, ja toinen ryhmä seuraa heidän perässään. Seuraava valkoisten postipaikka sijaitsi noin 14 kilometriä Kiimasjärven eteläpuolella. Tämän ryhmän kaappaus oli jo vaikeampi kuin edelliset, sillä nyt olimme jo verrattain lähellä valkoisten päämajaa. Teimme päätöksen — suorittaaksemme tämän tehtävän hiljaisesti — on saatava pysäytetyksi Saarenpäähän matkalla oleva toinen ryhmä kalastuskämpälle, joka sijaitsee 14 kilometriä Kiimasjärven eteläpuolella tai muussa tapauksessa joudumme taisteluun ja annamme itsemme ilmi, ja näin ollen Kiimasjärvellä ehtivät valmistautua meidän vastaanottoon. Siksi otimmekin kolmelta vangilta vaatetuksen ja puimme kolme omaa miestä bandiittien vaatetukseen ja lähetimme ne tiedoittamaan lähestyvälle ryhmälle, että on paras pysähtyä kalastuskämpälle ja odottaa siellä, kunnes Riutan joukko saapuu, sillä edellinenkin joukkue, joka oli lähetetty Saarenpäähän, palaa yhdessä Riutan kanssa Kiimasjärvelle.

Meidän kolme miestä hiihtivät nopeasti yli järven, tulivat valkoisten leiriin ja esittivät tiedoituksen "vänrikiltä". Valkoiset saatuaan käskyn "vänrikiltä", jäivät kalastuskämpälle odottamaan Saarenpäästä peräytyviä valkoisten joukkoja. Samaan aikaan me kiersimme kahta puolta järven ja äkkirysäyksellä kaappasimme koko leirin. Yksi bandiitti yritti paeta, mutta kaatui laukauksestamme.

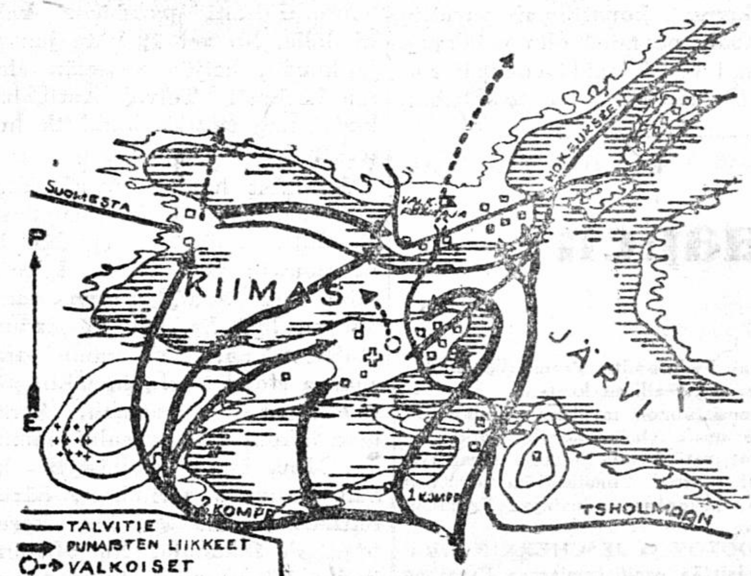
Näin onnistuimme tämänkin kaappauksen suorittamaan, ilman, että valkoisten päämajassa olisi ollut minkäänlaista tietoa punaisten liikkeistä selkäpuolella. Ja eihän päämajassa voitu aavistaakaan tällaista, sillä olihan heillä mainittu rintamaosa hyvin turvattu. Ja tällä osalla piti heillä olla luotettu johto ja olihan päämajasta lähetetty vielä apujoukkojakin. Päämajassa ei tiedetty, että uskotut joukot ja johto olivat pakokauhun vallassa paenneet Suomeen, eikä sitäkään, että sen lähettämät apujoukot olivat joutuneet punaisten vangeiksi.

Kaappaamamme vangit lähetimme Saarenpäähän ja aamuyöstä lähdimme liikehtimään Kiimasjärvelle. Tehtäväksemme otimme lyödä aamun sarastaessa bandiittien päämajan sekaisin. Niinpä aamulla klo 4 — tammikuun 20 päivänä v. 1922 vetäydyimme Kiimasjärven eteläpuolelle, jossa joukko jaettiin taisteluyksikköihin ja kullekin konkreettinen tehtävä. Joukkomme oli siksi pieni, että ei ollut vara jättää reserviä, ja siksi koko joukkomme päätettiin lyödä yhtäaikaisesti tuleen, sillä tilanne vaati ripeää toimintaa ja lujaa iskua. Aamun hämärissä vetäydyimme hyviin asemiin huomioiden sen, että kaikki ehtii samaan aikaan vihollisen kurkkuun. Ensimmäinen komppania hyökkäsi yllättävästi yli jään kylään, kiertäen sen, ja vasta kylään noustaessa bandiitit huomasivat, että punaiset ovat kimpussa. Sotkeaksemme bandiittien plaanit, huudettiin, että "ollaan omia", "tullaan avuksi", "suoritetaan harjoituksia". Tämä löi niiden leirissä kortit sekaisin. Vasta sitten, kun toisessa reunassa kylää, josta kiersi yksi meidän ryhmämme, alkoi käsirytäkkä vihollisten kanssa, ne huomasivat, että ei ollakaan omia ja avasivat kiivaan tulen. Alkoi luja taistelu. Noin puolisen tuntia kesti se ja niin olimme kello 9 tammikuun 20 päivänä v. 1922 Kiimasjärven kylässä isäntinä. Huomattuaan kylässä taistelun, painuivat päämajan "herrat" suksilla karkuun metsään.

Kiimasjärvelle olivat bandiitit keskittäneet päämajan lisäksi koko tämän rintamaosan keskusvarastot. Meidän oli mahdotonta ajatellakaan ottaa mukaan kaikkia, mitä saimme sotasaaliina. Ja siksi ne oli tuhottava. Taktillisista syistä ei voitu pitää kylää miehitettynä, sillä voimamme olivat tähän liian pienet. Oli vetäydyttävä takaisin Saarenpäähän. Tarkoitus oli liikehtiä sieltä Tsholkaan ja yhtyä siellä punaisiin joukkoihin, niinkuin alkuperäinen toimintakäskykin edellytti.

Kuten mainitsin, Kiimasjärven ja Saarenpään välillä ei ollut koskaan ollut ajotietä. Katsoimme tämän tässä tilanteessa tarpeelliseksi ja päätimme sen tehdä. Ja se tehtiin siten, että vangit pantiin kulkemaan edellä ja kolme hevosta tyhjin kuormin kulkemaan näiden jälestä ja lopuille hevosille kevyet kuormat. Näin tuli poljettua tie Kiimasjärvi—Saarenpää. Valkoiset olivat jo parikin kertaa yrittäneet puhkaista tätä tietä, aina epäonnistuen.

Meidän sotatoimiemme edelleen kehittämiseksi — oli mainittu tie suuresta merkityksestä. Tätä tietä pääsivät Punaisen Armeijan eteläinen ja läntinen ryhmä yhtymään Kiimasjärveltä Suomeen johtavalla tiellä.

Bandiitit, saatuaan tiedon Kiimasjärven tapahtumasta, lähettivät kiireellisesti kaksi iskukomppaniaa Kiimasjärvelle avuksi, mutta kaikki valkoisten toimenpiteet olivat jo myöhäisiä, sillä "iskukomppanioitten" saavuttua Kiimasjärvelle oli päämaja ja koko rintamavarastot tuhkana eikä ollut enää punaisista kuin jäljet jälellä, sillä me olimme jo aikaa sitten painuneet Kiimasjärven saloille.

Hiihdettyämme noin 16 kilometriä Kiimasjärveltä etelään, oli mahdotonta fyysillisesti jatkaa matkaa edelleen. Yövyimme rakotulille, taas synkkään korpeen. Koko yön olimme valppaana. Odotimme bandiittien päällekarkausta. Tähän ei kuitenkaan riittänyt niillä sisua. Rauhassa saimme yön viettää rakotulilla bandiiteilta, mutta huono sää vähän kiusasi, oli kova pakkaspyry.

Kiimasjärven odottamaton tapaus löi moraalisesti bandiittijoukot, johto mukaan luettuna. Se pakoitti ne yleiseen evakuoimiseen kaikilla rintaman osilla. Kaikista suurimman kauhun aiheutti Sotakoulun suksijoukko niiden riveissä. Vankien puheitten mukaan kaikkialla Kiimasjärven tapahtuman jälkeen valkoisten sotilaiden keskuudessa oli ainaisena puheen aiheena Sotakoulun kurssilaiset. Kauhusta väristen he joka päivä lausuivat: ensi yönä varmaan kurssilaiset tekevät yllätyksen kimppuumme.

Palattuamme Saarenpäähän 21 päivänä tammikuuta v. 1922, saimme sotajoukkojen komentajalta uuden käskyn siirtyä takaisin Kiimasjärvelle. Ja niin lähdimme 25 p:nä tammikuuta uudelleen sinne. Päästyämme Kiimasjärvelle, saimme käskyn valloittaa Pääkönniemi, johon bandiitit olivat varustautuneet, suojellakseen peräytyviä joukkojaan.

Tämän taistelukäskyn täytimme myös jo samana päivänä (27/I—22). Kiivaan taistelun jälkeen valtasimme Pääkönniemen. Tässä taistelussa me menetimme 3 kaatunutta ja 7 haavoittunutta.

Tämän jälkeen suksijoukko kävi vielä monta kiivasta, loistavaa taistelua: Kostamuksen, Ponkalahden, Aijonlahden jne. taistelut.

Näin tuli vielä kerran lyödyksi "suur-Suomen" haaveilijat verissä päin toiselle puolen sosialistisen isänmaan rajojen.

Kaikkien näitten sankarillisten retkien jälkeen on Sovettimaa 15 vuoden ajan rakentanut bandiittien tuhotekojen raunioille rauhassa sosialismia, luonut uuden yhteiskuntamuodon, Kommunistisen puolueen ja sen johtajan — suuren Stalinin johdolla.

* * *

Jos Suomen lahtarit vuosina 1918—20 ristiretkillään Karjalassa jättivät kauheata jälkeä, murhaamalla rauhallisia asukkaita ja ryöstämällä heidän omaisuutensa jne., niin muodostui vuosien 1921—22 rosvoretki vielä monta kertaa barbaarisemmaksi ryöstö- ja tihutyöksi, jota ei voi sanoin kuvata.

Kuoleman uhalla pakoitettiin Karjalan rahvasta 11.000 henkilöä lähtemään Suomeen. Suomeen ajettujen keskuudessa oli enemmistö lapsia ja naisia. Tämän lisäksi bandiitit tuhosivat Karjalan rahvaan omaisuutta. Perääntyessään bandiitit tuhosivat suuren määrän karjaa: hevosia 573, lehmiä 1.440, lampaita 2.311 jne. Yksistään Uhtualla tuhottiin 310 taloa.

Tässä yhteydessä ei voi olla mainitsematta Suomen vallankumouksellisen proletariaatin taistelua estääkseen valkobandiittien ryöstöretken Karjalaan. Samaan aikaan kuin Suomen porvaristo valmisteli ja lähetti rosvoja tänne, järjesti Suomen sosialistinen työväenpuolue kamppailun "suur-Suomi" puuhailuja ja Karjalan ryöstöretkeä vastaan, paljastaen porvariston katalan sotaseikkailun, varoittaen hallitusta sodasta. SSTP kutsui kaikkia työtätekeviä taisteluun tätä rosvoretkeä vastaan. Se antoi taistelujulistuksen Sovettiliiton puolustamiseksi. Tämän takia vangittiin SSTP:n Puoluetoimikunta ja tuomittiin useiksi vuosiksi kuritushuoneeseen ja elokuussa 1923 koko puolue hajoitettiin ja noin 200 aktiivisinta puolueen jäsentä tuomittiin eri pitkiksi ajoiksi kuritushuoneeseen.

Suomen työväenluokan taistelu Sovettimaan puolesta oli voimakas solidarisuuden osoitus Karjalan rahvasta kohtaan.

* * *

Karjalan rahvas tietää ja tuntee kokemuksestaan mitä on "heimoveljeys", josta Suomen fasistinen porvaristo turpa vaahdossa huutaa. Karjalan rahvas tietää, että tämä "heimorakkaus" on pyrkimystä päästä Karjalan rahvaan ja sen Autonomisen Sosialistisen Sovettitasavallan veriseen ja julmaan ryöstöön. Karjajan rahvas tietää, että liitossa suuren Sovettiliiton toisten veljeskansojen kanssa on se saanut onnellisen ja iloisen elämän. Karjalan rahvas tietää, että vain eroittamattomana osana suuresta Sovettiliitosta Karjalan tasavalta lujittuu. Siksi se tulee entistä valppaampana seuraamaan fasisti-Suomen sotapuuhailuja, jotka on tähdätty Sovettimaata vastaan.

Tänään olemme niin voimakkaita, että jos vielä "suur-Suomen" haaveilijat (fasistit) yrittävät pistää nokkaansa meidän rajojemme yli, niin me annamme sellaisen iskun, että ne eivät koskaan kykene sitä enää tekemään.

Tänä päivänä meidän Punainen Armeijamme, maailman etumaisimmalla sotilastekniikalla varustettuna, seisoo murtumattomana muurina sosialistisen isänmaan vartiossa, suojelee sosialismin saavutuksia ja on valmis joka hetki antamaan kuolettavan iskun fasisti-seikkailijoille.

Viisitoista vuotta banditismin likvidoimisesta Karjalassa

Valkosuomalaisten...

(Jatk. 2:selta sivulta)

hankien takia ja sen pysähdystä hyväkseen käyttäen kehittivät valkoiset kiivaan toiminnan.

300—400 miestä käsittävä joukko-osasto tarkka-ampuja-hiihtäjiä ilmaantui Lehdon volostiin ja tämän osaston tarkka-ampuja-tiedustelijat pääsivät Muurmannin rautatielinjalle ja räjäyttivät eräässä kohtaa sillan.

Keskisen osaston toimintaa täytyi aktivisoida ja tehdä varsin vaikea päätös: piti ryhtyä sellaiseen uskallettuun yritykseen, että puna-armeijalaisten täytyi — vaikkapa suurin kärsimyksinkin ja ehkäpä jo muutenkin puillepaljaille joutuneen paikallisen väestön kustannuksella — mutta kuitenkiu heidän täytyi lähteä eteenpäin.

On tehtävä välihuomautus, että taistelutoimien ollessa käynnissä ryhtyi Karjalan Vallankumouskomitea jyrkkiin ja varsin menestyksellisiin toimenpiteisiin vähäisen kuormaston muodostamiseksi elintarpeiden ja rehun kuljettamiseksi eteläisille joukko-osastoille. Tämä kuormasto lähetettiin pääasiassa eteläisille ja keskisille ryhmille. Täten siis eräänlaista apua helmikuun loppuun mennessä jo saatiin ja saatettiin antaa päiväkäsky 29. prikaatin komentajalle lähteä liikkeelle — mistään vaikeuksista ja tiettömyydestä huolimatta — kohti Kokkosalmea ja edelleen kohti keskustaa — Uhtuaa, missä silloin valkokaartilainen hallitus oleskeli.

Tähän suuntaan läksi 87. tarkka-ampujarykmentti tov. Podshivalovin päällikkyydellä. Rykmentti kulki aivan kirjaimellisesti sanoen linnuntietä. Ken tuntee, minkälaista on talviaikana liikenne Koivuniemen—Kokkosalmen suuntaan ja edelleen Kokkosalmesta yli järven Uhtualle, se tietää, millaisia kärsimyksiä sai kestää 87. tarkka-ampujarykmentti, jolla ei ollut suksia, joka ei nähnyt tietä edessään ja joka ei tuntenut seutua. Ja kuitenkin tämän rykmentin puna-armeijalaiset ja komentajat suoriutuivat tehtävästään.

Ensimäinen 70 kilometrin marssi piti tehdä seudussa, missä ei ollut merkkiäkään ihmisasunnosta. Yöpyä piti paljaan taivaan alla paukkuvassa pakkasessa, mutta puna-armeijalaiset ja komentajat osasivat järjestää levähdyshetket.

On välttämätöntä mainita eräästä varsin kuvaavasta sankaruustapauksesta, josta kertoi 87. rykmentin komentaja. Kun Suopassalmen kylään lähetettiin tiedustelukomppania, niin sen komentaja, voimansa yliarvioiden, päätti itse valloittaa kylän ja heti ensimäisessä rynnäkössä kärsi suurta mieshukkaa. Jouduttuaan piiritykseen ei hän hätääntynyt, vaan kaivautui joka sivustalta lumeen ja alkoi käydä taistelua.

Eräs ratsutiedustelija lähetettiin viemään sanaa asiaintilasta rykmentin komentajalle. Tiedustelija kulki komppanian tallaamaa polkua pitkin; metsässä hänen kimppuunsa hyökkäsivät valkoisten suksimiehet ja hän haavoittui vaikeasti vatsaan. Hän kaatui tajuttomana, mutta kaatuessaankaan hän ei unohtanut mukanaan ollutta viestiä, hän otti sen sinellin hihankäänteestä ja puristi nyrkkiinsä. Valkoiset riisuivat hänet alastomaksi ja jättivät makaamaan tielle. Pakkanen herätti haavoitetun. Muistaen, että hän "palvelee työtätekevää kansaa", päätti vaikeasti vatsaan haavoittunut puna-armeijalainen viedä viestin perille. Hänen oli kuljettava liki 2 kilometriä ja noin kilometrin hän oli kulkenut melkein ryömimällä, kun hänet kohtasi rykmentin lähettämä kärkitiedustelija. Alaston, puolipaleltunut, vaikeasti haavoittunut soturi vei tällä tavoin viestin perille.

Useita kertoja koko Karjalan operatsion aikana osoittivat puna-armeijalaiset tällaisia sankaruuden näytteitä. Jos ne kaikki luetteleisi, niin pitäisi kirjoittaa varsin paksu kirja.

Suopassalmen jälkeen ei 87 rykmentin tarvinnut tehdä mitään sotaliikkeitä. Melkein raunioiksi hävitetyn Uhtuan hylkäsivät valkoiset ja veivät sen väestön väkisin mukanaan.

Pistojärven, Kiimasjärven ja Uhtuan valloittamisen jälkeen oli valkokaartilaisten kohtalo ratkaistu. Kuitenkin tekivät valkoiset vastarintaa viimeiseen mahdollisuuteen saakka.

Suksijoukko, joka oli muodostettu 56. divisioonan kouluosastoista, 11. kaaderirykmentin opetusosastoista ja Kansainvälisestä sotakoulusta, liikehtiessään Suomen rajalta Kiimasjärvelle, Vuokkiniemelle, Vuoniseen ja siitä edelleen Pistojärvelle, kohtasi tiellään ankaraa vastarintaa ja vain onnistuneiden manööverien, puna-armeijalaisten ja komentajien kestävyyden ja Kansainvälisen sotakoulun varsin onnistuneiden toimien ansiosta onnistuttiin täällä valkoisten joukko-osastojen vastarinta murtamaan nopeasti.

Jopa vielä Suomen rajallakin Kivijärvellä tappelivat valkoiset suomalais-karjalaiset joukko-osastot itsepäisesti, luottaen ilmeisesti rajan takaa tulevaan apuun.

Kirj. E. LEINO

Voittojen retki

Yli aavojen, metsäisten maiden
kävi joukkomme urhean tie.
Suksimiestemme kunniakkaiden
tie lahtarein staabille vie.

Oli eessämme lahtarilaavat,
lymys vaaroilla ruiskuineen.
Suot hiihdimme, järvien aavat
päin rosvojen keskukseen.

Kävi kulkumme länttä nyt kohti,
kohos harjulle Pieningän.
Ja Toiskamme joukkoa johti,
kuten leijona, taisteli hän.

Lyhyt taistelu, mutt' oli kuuma,
kylän joukkomme valtasi vain,
kai jäähtyi se lahtarein huuma;
tie eessämme aukeni ain.

Kova pakkanen korvessa haukkui;
pojat yölevon hangilla sai,
tovin taas kovin pyssymme paukkui,
oli arki tai sunnuntai.

Monet hiihdimme taisteluvirstat,
pesä rosvojen saarrettu on
ja lahtarijoukkojen pirstat
ne riens pakokarkelohon.

Meni hurmeista viikkoa kaksi,
Kiimasjärvipä meidän nyt on,
sitä seurasi Aijonlahti,
Moni voittopa muu verraton.

KUVASSA: Antikainen ja Eino. (Filmistä "Kiimasjärvi")

15 vuottu tuaksepäi

Karjalan ruadairahvas tulisen rakkahuon kel mustellah Toivo Antikaisen otrjuadan julgiedu suksireisuo, kudamas loppuhsah lyödih Karjalan mual tulluset Suomen bandiitat. Myö mennytvuodisen Kiimasjärven suksireisun osanottajat näimmö mondu ihmisty, kudamat omil silmil nähtih Antikaisen otrjuadan bojevoloi shvatkoi.

Pitkän virren valgosien bandittoin dieloloís i mainittavan hyväs Antikaisen otrjuadan vastanotos kertoi meil 80:n vuodine Pieningan huutoran (Rebolan raion) eläi Efim Mokeevits Tarejev.

— Oli 1921 vuosi. Sobuh juoksi Pieningan huutoran elos. Tottu shto se oli njälgu vuosien aigu, no elos yksikai oli äijiä parembi kui enne revoljutsiedu, konsu ni kus kopeikkua ei suanuh lunnastua. A nalogat pidi maksua suuret. Jälgimäine villu funtu, jälgimäine maido padane pidi andua niis samasis nalogois.

No vot rodihes revoljutsie heitettih tsuari prestolas. Elos rodih parembi. Sovetskoin vluastin avul minä ostin hevon. Korjain kounun i dashe kirjan ruvettih meidy huutoralaisie opastamah. No tämä uusi sovetskoi elos ei tullut mieldymyö kulakoil i Suomen burshuloil. Hyö tuldih voiman ker sovetskoih Karjalah, shtobi kishkuo sen bogatsvat.

Pieningy bandiitat otettih nengaleite: 29 päivänny dekabrjankuudu minä kuulin ihmisien rygimisen, kiirehel nouzin postelis i katsahtimmos ikkunah. Pienen kylmän yön ikkunan ragoses näin joukon miesty vintovkoinkel. Hyö pitky aigu paistih ikkoin alla, lopul yksi nousi halgopinon piäl i rubei koputtamah ikkunua. Minä välityin iäres ikkunas, nostatin staruuhan i sanoin, shto pihal on joukko vakkinasty miesty.

Ikkunua koputtamah ruvettih lujenbah, no minä olin vaikkane. Istuin i vuotin midä edehpäi roiteh. Sit miehet vikse tostettihes, shto pertis ni kedä vierastu ei ole i ruvettih prikluadoil veriädy murendamah. Minä shuorevuin i menin sintshoih. Kysyin:

— Ken koputtau nenga myöhäh.

— Avua, eiga nishkan murrammo, — vastattih kovah iäneh veriän taguan. Ielleh tarattamistu ei pidänyh. Minä otin pöngän veräiäs i veräi prikluadan ishkus avavui. Bandiitat temmattih minuo käsiriivitshäs i tuodih pertih.

— Ken täs on isändy? — Mindäh nenga hätken veriädy etto avannuh?

— Isändy olen minä...

— Vaikkane... Sinä enämbi et ole täs isändy. Isändät olemmo myö. Meijän jälgeh tulou Suomen armie piästämäh teidy punikkilois.

Bandiitoin joukos (heidy oli 5 hengie) yksi oli paikkalaine, Rebolan kulakan poigu Lukan Mihailu. Häi tuli minun luo i tirpamattomal iänel prikashi keittiä rasvasemban ildaisen. Rasvasen illallisen keittämises minä konjeshno kieldävyin, da i valmistua mostu syömisty ei mis olluh. Sit kulakku itse meni aittah i sie otti kai voit, maijot, leivät i kandoi stolal. Bandiitat kui njägy hukat ruvettih syömäh. Sinä yön bandiitat minuo perehen kel ajettih iäres pertis i pandih viluh bokku perttih.

Erähän päivän jälles meijän luo huutoral tuli vie yksitostu bandittua, njelli niis, sen luguh kaksi paikallistu bandiittua Babiijevan velleksie sinä päivän työttih rasvedkah Hanhi-niemen kyläh päi. Huutoral jäi yksitostu bandiittua.

Bandiitat päivät läbi istuttih pertis — syödih, viinua juodih, da naisia nagrettih, kudamie valgoset Rebolas päi työttih huutorah produktua kandamah.

Vessel i humal bandiittoin elos huutoral kesti parahikse kaksi njedälie. No vot 12 piän janvarjankuudu, heijän vesselän eloksen keskusti Toivo Antikainen kudai nägemättäh karahtih huutoral.

Krasnoit huutor otettih kuuvven tsuasun aigah huondestu. Bandiitat sinä piän mindäh licno noustih ylen aijoi. I konsu minä toin stolal keitetyn samovuaran hyö kaikin jo istuttih stolan tagan. Minä panin samovuaran stolal i tahtoin lähtie pätshie lämmäh panemah, kerras ihan ikkoin alle pavvahti ammundu. Minä muga pöllästyin kai käis pakuttih viritekset. Särähtettihes i bandiitat, kai kerras hypättih ikkunoih. No ofitsieru, kudai jäi istumah stolan tuakse kirgai:

— Oh työ Karjalan jänöit. Ammundua pöllästyittö. Neusheli työ duumaitto, punikit Pieningäh piästäh. Jesli ammutah, snaatsit omat voiskat meil tuli.

Spokoinoi piälikön kieldo alevutti bandiittoi. Hyö lähtettih iäres ikkunois. No ei ehtitty istovuo stolan tuakse, kui pavvahti salpat. Rodih sumatoohu. Bandiitat vallonnuot, pöllästyttih i yrrästyttihes ukseh, no oli jo myöhäh. Heil vastah oli oijendettu vintovkoin stvolat. I bandiitat yläh nostettuloin käsien kel heityttih bojuttah.

Sumatoohan aigah minä ilmai mustottah hyppäin karsinah, a siepäi nousin vaste sit, konsu kuulin tyttären i staruuhan iänen, kudamait paistih ihmisien kel. Staruuha minun kyseli:

— Kallehet poigu rukat, ga olettogo työ todeh krasnoit, vai ket?

— Etkö sinä buabushku nähnyt, kuin myö plenah otimmo laahtariloi.

— Näin se näin rodnoit, no valgoset paistih, shto krasnoit ei malteta suksil hiihtiä i hyö tänne ni ilmases ijäs ei piästä. Votmindäh minä kyselen.

— Sinä buabushku älä varailehta, a tarkembi katso meijän punaisih tähtih.

Se kaikkie parahite uskotti staruuhua. Häi kiirehel avai karsinan i hyväl mielin kirgai:

— Mokei! Tuletgo vai et tule iäres karsinas, krasnoit tuldih.

Nousin minä karsinaspäi ligaine, kui truvan puhastai, krasnoarmeitsat ruvettih täytty vägie nagramah. Midä bo sinä diedushku kontuushittu go olet? Emmo häi myö ambunnuh puushkis. Ni jälles konsu minun roshal nähtih verdy (minuo ruanitsi stjklu palal ammundu aigah) kolmei krasnoarmeitsat kiirehel otettih sumkas pakiettane i kriepittih rosha. Staruuha sil aigoi, koneshno keitti tsuajun, gostitti bojevoloi suksiniekkoi maijol, hiilaval kartohkal. A hyö meidy kakaol, shokoluadal, läskil. Voiton bandiitoin piäl pruasnuitsimmo kuin vai pidi.

Antikaisen otrjuadan mainittavua pohodua mustellah ei vai yhtet bojuloin nägijät, no i kai Karjalan ruadai rahvas. Karjalan ruadajat i kolhosniekat ljuboil aijal, jesli pidänöy voijah povtorie bojevoloin suksiniekkoin podvijgat.

Aleksei Terentjev.

(Vuvven 1936 Kiimasjärven suksireisus olluh.)

Tov. Antikaisen sankarillisen retken jälkiä

Karjalan Ammattiliittoneuvosto ja Karjalan Sovnarkomin fyyskulttuuri- ja urheilukomitea ovat tehneet päätöksen toimeenpanna hiihtoretken toveri Antikaisen hiihtojoukon sankarillisen retken jälkiä.

Retkeen tulee osallistumaan 30 hiihtäjää ja aloitetaan se helmikuun 11 päivänä. Se tulee kulkemaan Maaselästä Jouhivaaraan, Särkijärvelle, Honkaniemeen, Pieninkään, Repolaan, Saarenpäähän ja Kiimasjärvelle, sekä takaisin Ondrosenvaaraan, Rukajärvelle ja Parantovaan. Koko matkan 587 kilometriä tullaan kulkemaan helmikuun 23 päivään mennessä. (Karel-TASS).

Kemiapuolustuskilpailu

Helmikuun 1 ja 15 päivien välillä toimeenpannaan yleisliittolainen kemiapuolustuskilpailu, jonka tulokset julkaistaan kirjeenvaihdon välityksellä. Kilpailuun tulevat ottamaan osaa Osoaviahimin ja Punaisen ristin jäsenet.

Petroskoissa ja rajoneissa ovat jo alkaneet valmistelut kilpailuihin. Sen ohjelmaan kuuluu sytytyspommien aiheuttamien palojen sammuttaminen, myrkytettyjen siirtäminen, kaasunaamarin pukeminen, hiihtoretki kaasunaamareissa jne. (Karel-TASS).

Hiihtokilpailut Rukajärvellä

Rukajärvi, 19 (Karel-TASS). Rukajärvellä on alkanut talviurheilukausi. Tammikuun 17 päivänä toimeenpantiin 10 kilometrin hiihtokilpailut miehille ja 5 kilometrin naisille. Ensimmäisen paikan kilpailuissa saavutti politvalistustyöntekijäin joukkue. Parhaita yksityistuloksia saivat *Aarne Viik*, hiihtäen 10 kilometrik 50 min. 9 sek. ja *Pelageja Tilokovan* katkaisten 5 kilometriä 33 min. 20 sek.

On alettu valmistua rajonin hiihtospartakiaadiin, joka toimeenpannaan helmikuun alussa.

* * *

Vieljärvi, 19 (Karel-TASS). Tammikuun 17 päivänä avattiin Vieljärvellä luistinrata lapsia varten. Niinikään on järjestetty suksiasema.

M. V. Proninan murhaajien oikeusjuttu

MELEKESS, 17 tammik. (TASS). Tänään RSFSR:n Korkeimman Oikeuden sessia alkoi käsitellä Yleisliittolaisen ylimääräisen sovettien VIII edustajakokouksen edustajan M. V. Proninan murhaajien oikeusjuttua.

Asiaa käsittelee RSFSR:n Korkeimman Oikeuden sessia, johon kuuluvat seuraavat henkilöt: puheenjohtaja — tov. S. L. RUKAVITSYN, kansantuomarit — työläinen V. I. KIVAITSIN ja opettajatar tov. E. V. KATAJEVA. Valtiosyyttäjänä esiintyy RSFSR:n virkaatekevä prokuraattori tov. F. G. NJURINA. Yhteiskunnallisena syyttäjänä toimii sanomalehden "Za Kommunistitsheskoje Prosveschenije" edustaja tov. A. M. KURSIK. Puolustajina esiintyvät Kuibyshevin puolustajien kollegion jäsenet tt. KRUKOV ja PLJUSCHEVSKIJ.

Oikeusistunto valtiosyyttäjän tov. NJURINAN pyynnöstä alkoi ennen Proninan murhaa olleiden eri tapahtumien käsittelemisestä (syytettyjen Rozovin ja Fedotovin huhtikuussa 1936 suorittama P. M. Malovin murha, J. V. Salrazkinin haavoittaminen joulukuussa 1936 ja opettajatar Subbotinan ryöstö joulukuussa 1936).

Ensimmäisenä kuulustellaan todistaja NOVITSHKOVIA. Hän on nuori työläinen, Malovin toveri. Todistaja Novitshkovin ja syytettyjen ROZOVIN ja FEDOTOVIN kuulustelusta käy selville, että Malovin murha oli ennakolta suunniteltu ja suorittivat sen syytetyt Rozov ja Fedotov.

Bandiittihyökkäyksen kansalaista Salazkinia vastaan Rozov yrittää selvittää sillä, että hän haavoitti Salazkinia itsepuolustuksen tarkoituksessa. Vasta pitkäaikaisen kieltämisen jälkeen Rozov tunnustaa, että hän itse hyökkäsi Salazkinia vastaan ja vaikeasti haavoitti häntä. Todistaja — nuorisoliittolaisopettaja tov. SUBBOTINA kertoo oikeudelle, miten Rozov joulukuun 20 päivänä 1936 ryöväsi hänet. Kuultuaan todistajan antamat tiedot, valtiosyyttäjä tov. NJURINA tov. Subbotinan puoleen kääntyen kysyy:

— Voitteko te syytettyjen joukosta löytää ryöstäjän?

SUBBOTINA: Kyllä, minä voin hänet tuntea.

Katsottuaan syytettyjä, todistaja tuntee heti Rozovin, ryöstäjän, joka ryösti häneltä hanurin. Rikollisen kyynillisyys menee äärimmäisyyteen asti. Syytetty Rozov sanoo, että nähtyään Subbotinalla hanurin, hänen mielensä alkoi tehdä sillä soittaa.

VALTIOSYYTTÄJÄ: Oliko teillä hauska?

SYYTETTY ROZOV (hymyillen): Niin oli.

Oikeus alkaa kuulustella GULJAJEVIA — Rozovin sisaren miestä — ja Rozovin äitiä. Käy selville, että Rozovin äiti yhdessä poikansa kanssa harjoitti keinottelua. Koko rikollinen perhe myi bandiittien ryöväämiä tavaroita. Oikeus saa täydellisesti selville, että Rozov, Fedotov ja Jescherkin muodostivat joukkion, joka suoritti aseellisia ryöstöjä ja murhia.

Todistaja Rozovan kuulusteluun tammikuun 17 päivän iltaistunto päättyy. Oikeuskäsittely jatkuu tammikuun 18 päivänä.

* * *

MELEKESS, 18 tammik. (TASS). Tänä aamuna oikeusistunto alkoi todistaja OVTSHINNIKOVAN kuulustelusta.

Proninan murhasta antoi kuvan yksi katalan murhan välittömistä suorittajista — JESCHERKIN.

Seuraavana kuulustellaan syytetty KARPOVIA. Hän on Fedotovin paras ystävä. Yhdessä Fedotovin kanssa hän raaputti luokkazhurnaalista merkinnät aikuisten koulussa, jossa he kummatkin opiskelivat, yrittäen täten salaamaan Fedotovin poissaolon iltatunneilta Proninan murhaamispäivänä. Karpov sai Fedotovilta Proninalle kuuluvan maantieteellisen kartan.

Oikeusistunnon myöhempi kulku saa selville uusia yksityiskohtia, jotka todistavat, että katala joukkio aivan tietoisesti suoritti Ylimääräisen sovettien edustajakokouksen edustajan Proninan murhan.

FEDOTOV ja JESCHERKIN yrittivät selvittää osallistumisensa Proninan murhaan sattumalla. Mutta heidät paljastaa täydellisesti ROZOV, joka kertoo, että hän jo aikaisemmin sopi Fedotovin kanssa siitä, että he lähtevät asemalle ryöstötarkoituksessa. Asemalla heihin yhtyi Jescherkin.

Vastaten valtiosyyttäjän kysymyksiin Rozov sanoi, että myöskin Fedotov oli valmistautunut hyökkäykseen ja hänellä oli puukko.

Oikeuden iltaistunnossa kiinnitetään suurta huomiota Aleksandr Rozovin — Proninan murhan pääinitsiaattorin — henkilöllisyyden, sekä sen osuuden selville saamiseksi, jota rikoksessa näyttelivät hänen sisarensa — Guljajeva — tämän mies Guljajev ja Rozovin äiti. Koko tämä perhekunta kaikin tavoin kieräili oikeuden edessä, salatakseen todellisen suhteen Aleksandr Rozoviin. Oikeustutkimus on täydellä selvyydellä osoittanut, että Guljajevit tiesivät, mitä Rozov puuhailee. Kävi selville, että Rozovien äiti ja poika yhdessä keinottelivat.

ROZOVIEN ja GULJAJEVIEN kuulusteluun oikeustutkimus päättyi.

Väliajan jälkeen laajalla puheella esiintyi valtiosyyttäjä tov. NJURINA. Hän osoitti Aleksandr Rozovin Proninan murhan pääorganisaattoriksi ja Fedotovin ja Jescherkinin tämän kauhean rikoksen suorittamisen aktiivisiksi avustajiksi ja vaati nämä kolme bandiittia ammuttaviksi.

Valtiosyyttäjän vaatimus otettiin vastaan suosionosoitusten myrskyllä. Samanlaisella tyydytyksellä otettiin vastaan tov. Njurinan vaatimus tuomita loput syytetyt pitkäaikaisiin vankeusrangaistuksiin.

Lenin-päivän aattona

Äänisenrannan rajonin kolhooseissa ja metsätyöpunkteilla toimeenpannaan keskusteluja Vladimir Iljitsh Leninin elämästä ja toiminnasta.

Tammikuun 21 päivänä matkustaa 27 puolueaktiivin jäsentä punkteille ja kolhooseihin johtamaan selsovettien pleenumia ja muita joukkotyötoimenpiteitä V. I. Leninin kuoleman 13-vuotispäivän ja v. 1905 tammikuun 9 päivän johdosta. (Karel-TASS).

* * *

Puutosi, 19 (Karel-TASS). Kukanovolokin, Kanzanovolokin ja muiden selsovetin kolhooseissa on käynnissä keskustelu Vladimir Iljitsh Leninin elämästä ja toiminnasta. Puutosin puoluekabinetissa järjestetään suuri Leninin tuotteiden näyttely. Kaikissa kouluissa suoritetaan keskusteluja Leninistä ja esitetään varjokuvia. (Karel-TASS).

VIIME TIEDOT

Madridin rintamalta

Lontoo, 18 tammik. (TASS). Madridin puolustuskomitean tämänaamuisessa tiedonannossa osoitetaan, että eräissä osissa yliopistokaupunginosassa ja Montloassa käytiin eilen taisteluja. "Kapinallisten yritykset — sanotaan tiedonannossa — pakoittaa meidät perääntymään uusilta asemiltamme klinikkasairaalassa epäonnistuivat täydellisesti".

Tietotoimisto Reuterin sanojen mukaan kenraali Miaja tänään lausui, että yliopistokaupunkinosassa hallitusjoukkojen eilen tekemän hyökkäyksen aikana kapinalliset menettivät 1.000 miestä kuolleina ja haavoittuneina.

Hallitusjoukkojen uusi menestys

Paris, 19 tammik. (TASS). Tietotoimisto Havas tiedoittaa Madridista, että tammikuun 18 ja 19 päivien välisenä yönä hallitusjoukot täydellisesti saarsivat Los Angelesin kukkulan, jonka kapinalliset olivat miehittäneet lähellä Jetalia (etelään Madridista).

Oviedon pommitus

Bilbao, 18 tammik. (TASS). Asturian rintamalla tasavaltalaisten tykistö voimakkaasti pommittaa sotilaallisen merkityksen omaavia objekteja Oviedon kaupungissa. On pahoin vioitettu asetehtaan eräitä osastoja, joita remonteerattiin tulipalon jälkeen. Useita ammuksia on räjähtänyt kasarmien alueilla, joissa on ollut marokkolaista sotaväkeä. Paljon sotilaita on kuollut ja haavoittunut.

Ranskalaista sotalaivaa pommitettu Katalonian rannikolla

Paris, 19 tammik. (TASS). Sanomalehtien antamien tietojen mukaan eilen kello 9.30 San Sebastianin niemen luona (Katalonia) merellä ranskalainen miinalaiva joutui tuntemattomien lentokoneiden hyökkäyksen alaiseksi. Lentokoneet pudottivat 5 tai 6 pommia, mutta yksikään niistä eivät osuneet miinalaivaan ja se saattoi jatkaa matkaansa Touloniin.

Lääkäri Issersonin 35-vuotisjuhla

Tammikuun 17 päivänä vietettiin Petroskoin Keskus-kulttuuritalolla lääkäri **Mihail Davydovitsh Issersonin** lääkäri- ja yhteiskunnallisen toiminnan 35-vuotisjuhla. Mihail Davydovitsh on erittäin populäärinen lääkäri Karjalassa. Toimiessaan 35 vuotta kirurgina on hän suorittanut lähes 20.000 leikkausta. Karjalan yhteiskunnallisuus tuntee toveri Issersonissa lääketieteen suuren mestarin, hienoluonteisen ihmisen, aktiivisen yhteiskunnallisen toimitsijan. Issersonin nimelle omistettu Petroskoin kirurginen sairaala on laajasti tunnettu myös Karjalan ulkopuolella.

Kulttuuritalolla pidettyyn juhlatilaisuuteen kokoontui puolue-, sovetti- ja muiden yhteiskunnallisten järjestöjen edustajia kaikkiaan 250 henkilöä. Vieraiden joukossa oli tt. **Nikoljskij, Leoninok, Hirvonen, Laatikainen, Petrovskij, Zavodov, Polin, Spitsin** ja muita.

Karjalan terveysasiain kansankomissaari tov. **Zavodov** piti illan avauspuheen, kuvaten siinä tov. Issersonin lääkäri- ja yhteiskunnallista toimintaa. Mm. hän ilmoitti, että jubileumin johdosta perustetaan Petroskoin välskäri- ja kätilökouluun kolme lääkäri Issersonin nimelle omistettua 120 ruplan suuruista stipentiä ja että jubilaarin asuntoon kalustetaan työhuone pehmeine kalustoineen. Lääkintätyöntekijäin liitto palkitsi päivän sankarin lepokotipaikalla Sotshissa ja Terveysasiain kansankomissariaatti luovutti päivän johdosta 5.000 ruplaa kirurgisen sairaalan potilaiden palveluksen parantamista varten.

Jubilaaria tervehti Karjalan Sovnarkomin nimessä tov. **Petrovskij**, puolueen Kaupunkikomitean puolesta tov. **Laatikainen**, ammattiliittoneuvoston puolesta tov. **Spitsin**, Kaupunkisovetin puolesta tov. **Zaitsev**, Lääkintälaitosten puolesta tervehtivät tov. Issersonia tohtori **Beljajev** (Keskussairaala), tohtori **Nikoljskij** ja monet muut.

Tilaisuudessa luettiin myös Leningradin terveysosaston jubilaarille lähettämä tervehdyssähkösanoma, samoin Leningradin Lääkärien ammattitaidon täydennysinstituutin, Leningradin verensiirtoinstituutin, Leningradin kirurgisen yhdistyksen tervehdykset.

Toveri Isserson kiitti lämpimästi kaikkia kokoontuneita hänelle osoitetusta huomiosta ja lausui syvän kiitollisuutensa kaikille järjestöille, jotka ovat merkinneet hänen 35-vuotisjubileuminsa.

— Koko minun tietoinen elämäni — lausui liikutettuna Mihail Davydovitsh — on ollut ja on taistelua kuolemaa vastaan. Rakastan kiihkeästi ammattiani ja annan kaikki voimani ja tietoni terveydensuojelun parantamiseksi. Minun työni on kiinteässä yhteydessä koko kirurgisen kollektiivin kanssa. Ilman sitä eivät olisi ajateltavissa ne menestykset, joita meidän kirurginen sairaalamme on saavuttanut.

Kolmenkymmenen viiden vuoden lääkäritoiminnastani olen 28 vuotta viettänyt Karjalassa. Rakastan Karjalaa ja sen kansaa.

Puolueen ja hallituksen suuri huolenpito — stalinilainen huolenpito ihmisestä valaa meihin uutta voimaa, jonka me suurella ilolla ja luovalla innostuksella annamme sosialistisen synnyinmaamme hyväksi. Suuri stalinilainen Konstitutsio on antanut meille terveydensuojelustyöntekijöille valtavia tehtäviä. Ne me tulemme kunnialla täyttämään. (Karel-TASS).

Lyhyesti

V. 1905 tammikuun 9 päivän vuosipäivän lähestymisen johdosta on "Kirja" julkaissut suomenkielellä Maxim Gorjkin "Tammikuun 9 päivä." Painos 9.000 kappaletta.

Tammikuun 17 päivänä avattiin Vieljärvellä uusi rajonin sekatavarakauppa. Ensimmäisenä päivänä myytiin tavaroita 10.417 ruplan arvosta. (Karel-TASS).

Vastaava toimittaja
K. VENTO

TOIMITUKSEN TELEFOONIT: Vastaava toimittaja - 7-90. Vast. toimittajan sij. ja toimitussihteeri — 7-90. Osastojen johtajat — 7-23. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: ответств. редактор — 7-90. Зам. отв. редактора и отв. секретаря — 7-90. Зав. отделами — 7-23.
TOIMITUKSEN OSOITE: — АДРЕС РЕДАКЦИИ: АКССР — Петрозаводск, Пушкинская 7. ИЗДАТЕЛЬСТВО Карельского Обкома ВКП(б). адрес: АКССР Петрозаводск, Пушкинская 7, комн. № 304, тел. 517. — Типография им. Анохина АКССР, гор. Петрозаводск, Пушкинская 7. Уполномоч. Главлита Карельской АССР № А- 192 Заказ № 227 — Тираж 7 150 экз